

URLA-ÇEŞME-KARABURUN YARIMADASI ULUSAL FİKİR YARIŞMASI

Düzenleyen Kuruluş İzmir Büyükşehir Belediyesi

ŞARTNAMEDEN

Yarışmanın Amacı ve Kapsamı

Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği kapsamında Güzelbahçe, Urla, Seferihisar, Karaburun, Çeşme İlçelerini ve yakın çevresini kapsayan alanda bir fikir yarışması açılmıştır.

İzmir Metropoliten Alanının Batı Bölgesini oluşturan Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadasında, bütüncül bir yaklaşımla doğal kültürel değerleri yaşatarak koruyacak ve Yarımada'nın potansiyel değerlerini geliştirecek, yerel kalkınmaya esas bir fikir yarışmasıdır.

Amacı;

Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası, doğal ve kültürel değerleri, özel nitelikli coğrafyası ve İzmir Anakentine yakınlığı yönünden incelendiğinde; çok önemli ve ayrıcalıklı, ancak bir o kadar da hassas ve kırılgan özelliklere sahiptir.

Yörenin, ayrıcalıklı doğal ve kültürel nitelikleri arasında; bir çok koy, doğal liman ve eşsiz doğal plajları barındıran kıyıları, değişken topografik yapısı, termal kaynakları, yöresel rüzgârların yarattığı biyoklimatik konfor, peyzaj estetiği açısından üstün nitelikli mekanları, doğal bitki örtüsü çeşitliliği, soyu tükenme tehlikesi altında bulunan yaban hayvanlarına habitat oluşturan Önemli Doğa Alanları (ÖDA), zengin tarihsel dokusu ve arkeolojik nitelikleri, geleneksel kent dokusu ve yöresel mimarlık değerlerine sahip yerleşim alanları, antik dönemlere kadar uzanan zeytin ve bağ kültürü yanında, yöreye özgü tarım deseni ve çeşitli deniz ürünleri yer almaktadır.

Ülkemiz kıyılarında yaşanmış ve yaşanmakta olan çevresel tahribata rağmen, Yarımada, büyük ölçüde günümüze dek korunabilmiştir. İzmir Metropoliten, Ege Bölgesinin ve tüm ülkemizin doğayla buluşabileceği nadir ve özel bir alan olan Yarımada, göreceli korunmuşluğuna karşın, anılan değerlerini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Yöre, İzmir Metropoliten Alanındaki kentsel yayılmanın etkilenme bölgesi olup; bu durum, yörede doğal ve kültürel değerler üzerinde baskı oluşturmakta ve bazı lokalitelerde (özellikle ikinci konut yapılaşmalarının yoğunluk kazandığı kesimlerde), giderek onarılması güç, hatta olanaksız sorunlara neden olmaktadır.

Yukarıda açıklanan doğal ve kültürel ayrıcalıklı nitelikler, antropojenik etkiler ile yörenin hassas dengeleri bir arada değerlendirildiğinde; Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nın geleceği, koruma temelli yerel kalkınma çabalarının başlatılmasına ve/veya geliştirilmesine bağlıdır.

Bu kapsamda Yarışmanın amacı, Yarımada'nın geçmişten gelen tüm değerlerini zenginleştirerek geleceğe aktarmaya ve yerel kalkınmayı sağlamaya yönelik önerileri elde etmek ve kamuoyunda bu Yarımada'ya yönelik duyarlılığın gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Genel, bütüncül ve dengeli bir gelişmeye yönelik ilke ve önceliklerin belirlenmesine temel olması istenen Yerel Kalkınmaya Esas Ulusal Fikir Yarışması;

- Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nın geleceği hakkında kamusal değerler, insan yaşamı, toplumun uzun erimli hedefleri ve yaşamın sürdürülebilirliği doğrultusunda, mevcut yaklaşımlara ve uygulamalara farklı bir perspektif sunma,

- Sorunların zamanında ve doğru teşhis edilebilmesi, gereksinimlerin karşılanması, doğal ve kültürel çevreyi koruyarak ve zenginleştirerek tahrip etmeden, yerel kalkınmanın ve yerleşim alanlarının yaşanabilirliğinin artırılmasına katkıda bulunacak çözümleri tartışma, amaçlarını taşımaktadır.

Bunların yanı sıra; bilimsel düşünce, öngörü ve tezlerin elde edilmesine yönelik fikir zenginliğinin oluşmasına katkıyla birlikte, ilgili meslek ve uzmanlık mensupları arasında ortaya çıkacak etkileşim ortamı aracılığıyla, Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nın korunmasına yönelik duyarlılığın artırılması hedeflenmektedir.

Öte yandan söz konusu Yarımada'nın; İzmir Metropoliten Alanındaki kentsel büyüme-yayıma süreçlerinden ve ulusal / uluslararası gelişmelerden doğrudan etkilenen ve etkilenecek bir konumda bulunmasının, gerek coğrafi gerekse sosyal, ekonomik ve kültürel bağlamda İzmir'le adeta tam bir yazgı birliği içinde geleceğe hazırlanmasının, özellikle turizm, rekreasyon, doğal yaşamla buluşma ve Ege Uygarlıklarıyla bütünleşen bir kıyı metropolü olarak tarih ve çevreyle uyumlu bir gelecek kurgusu içinde yaşama şartlarının sağlanması gerekliliğinin, "tek" ve "eşsiz" değerleri barındıran çok özel bir coğrafyaya sahip oluşunun, tüm katılımcılar tarafından dikkat ve özen içinde değerlendirilmesi ve bu çerçevede de yarışmayla elde edilmesi hedeflenen fikir ve öngörülerin, kuşaktan kuşağa aktarılacak kalıcı ve yol gösterici bir misyon üstlenmesi beklenmektedir.

Yarışma konusu kapsamında üretilecek fikirler; yarışmacıların alana yönelik vizyonu, benimsedikleri amaç, hedef ve bu hedeflerin gerçekleşmesi için gerekli proje/fikir önerilerinin yer aldığı, gerektiğinde pilot uygulamalar ile geleceği şimdiden yönlendirme ya da vizyonu güvenceye alma amacını içeren, müdahale ya da "zon" tanımlamalarına da yer veren, yol gösterici nitelikte bir çalışma olmalıdır.

Yarışmanın Hedefi

Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadasındaki doğal ve kültürel değerlerin korunmasıyla yerel kalkınmayı sağlamak yarışmanın hedefidir. Bu hedef ışığında;

- a. Koruma ve yerel kalkınma öneri/önerilerinin belirlenmesi,
- b. Kamu yararı ve kuşaktan kuşağa toplumsal öncelikler ile ulusal çıkarlar esas olmak üzere; ekolojik zenginliklerin, tarihsel kimlik ve turistik değerlerin yaşatılarak korunması, kentlilik ve çevre bilinci içinde yöre sakinlerinin ve yerli-yabancı konukların sosyal, kültürel ve turizm faaliyetlerinde birliklerini sağlayacak ve bu çok özel coğrafyanın doğal ve kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmanın temel ilke ve hedeflerinin belirlenmesine yönelik öneri/önerilerin geliştirilmesi, beklenmektedir.

Yarışma niteliği gereği disiplinler arası bir ekip çalışması gerektirmektedir. Ekiplerin diğer uzmanlıklarca da desteklenmesi tercih edilecektir.

Jüri Üyeleri ve Raportörler

Danışman Jüri Üyeleri

Ali Rıza GÜLERMAN: İzmir Büyükşehir Belediyesi, Gn. Sek. Yrd.

Oktaç EKİNCİ: İzmir Büyükşehir Belediyesi, Başkanlık Danışmanı

Tankut ÜNAL: İzmir 1 Nolu KTVK Bölge Kurulu Başkanı

Teoğa ÇİLİNGİR: Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Başkanı

Hasan TOPAL: Mimarlar Odası İzmir Şubesi Başkanı

Erhan Vecdi KÜÇÜKERBAŞ: Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şb. Bşk.

Kamil Okyay SINDİR: Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı

Asli Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Uygun AKSOY: Ziraat Mühendisi, EÜ, Ziraat Fak.

Doç. Dr. Renan Funda BARBAROS: Ekonomist, EÜ, İktisadi ve İdari Bilimler Fak.

Prof. Dr. Orcan GÜNDÜZ: Mimar, DEÜ, Mimarlık Fak.

Prof. Dr. Belgin HOŞSU: Su Ürünleri Uzmanı, EÜ, Su Ürünleri Fak.

Doç. Dr. Semahat ÖZDEMİR: Şehir ve Bölge Plancısı, İYTE, Mimarlık Fak. (Jüri Başkanı)

Prof. Dr. Mehmet Bülent ÖZKAN: Peyzaj Mimarı, EÜ, Ziraat Fak.

Prof. Dr. Alp TİMUR: Ekonomist, Turizm Uzmanı, DEÜ, İktisadi ve İdari Bilimler Fak.

Yedek Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Mustafa BOLCA: Ziraat Mühendisi, EÜ, Ziraat Fak.

Doç. Dr. Şerif HEPCAN: Peyzaj Mimarı, EÜ, Ziraat Fak.

Yrd. Doç. Dr. Hayat ÜNVERDİ: Şehir ve Bölge Plancısı, DEÜ, Mim. Fak.

Yrd. Doç. Dr. Ebru YILMAZ: Mimar, İYTE, Mim. Fak.

Teknik Danışman

Yarışma süresince profesyonel ve teknik ekip arasındaki koordinasyonunun sağlanması ve Yarışmanın her açıdan organizasyonunun yapılması, İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni adına, İmar ve Şehircilik Daire Başkanı, **Fügen SELVİTOPU** ve Tarım, Park ve Bahçeler Daire Başkanı, **Ziya ÇAVDAR** tarafından yönetilecektir.

Raportörler

Ulviye KURTALAN (Mimar)

Aysegül KARAKOYUN SEÇGİN (Ziraat Mühendisi)

Özlem ÖZÜYAMANBAŞ (Şehir ve Bölge Plancısı)

Raportör Yardımcıları

Evrin CANATAN (Şehir ve Bölge Plancısı)

Saadet KOÇ (Ziraat Mühendisi)

Erol KAPU (Teknisyen)

Yarışma Takvimi

Yarışma İlan Tarihi : 25.07.2008

Son Soru Sorma Tarihi : 01.09.2008, 17.00

Yanıtlar İçin Son Tarih : 10.09.2008, 17.00

Projelerin Son Teslim Tarihi : 18.11.2008, 17.00

Jürinin Toplanacağı Tarih : 24.11.2008, 09.30

Yarışma Sonuçları : 05.12.2008, 09.30

Sergi Açılışı, Kolokyum : 20.12.2008, 14.00

Serginin Kapanış Tarihi : 31.12.2008, 17.30

Yarışmacılardan İstenen Belgeler

• Fikir Projesi Raporu

Yarışmanın temel dokümanıdır. Jüri değerlendirmesinde, öncelikle ve ağırlıklı olarak dikkate alınacaktır ve yarışmanın amacını gözeterek, geleceğe dönük önerileri içeren bir metin olması beklenmektedir.

Önerilen fikir ve projeleri, gerekçeleri, teknik detayları, dayanakları, açıklamaları, uygulanabilirlik senaryoları, fotoğrafları, grafikleri vb. dokümanları içeren bir ürün olup, aşağıda belirtilen yazım tekniğine uygun olarak hazırlanacaktır.

Raporlar A3 formatında, yatay düzenlenecek ve spiral ciltli olarak 100 sayfayı aşmayacaktır. Ekler 100 sayfa içerisine dahil edilecektir. Sayfalar tek yüz olarak kullanılacaktır. Rapor metni, Arial yazı karakterinde, 1,5 satır aralığında ve 11 puntodan küçük olmayacak şekilde, sayfa numaraları verilerek düzenlenecektir. Rapor metni yalın, anlaşılabilir, düzgün bir Türkçe ile ve yazım kurallarına uygun olarak hazırlanacaktır.

Yararlanılan kaynaklar titizlikle referans verme koşullarına uygun olarak belirtilecektir.

• Sunum Paftaları

Raporun anlaşılabilirliğini arttıran, görsel ve grafik anlatımı güçlü bir sunum çalışmasıdır. Proje raporu ile birbirini tamamlar nitelikte önerilen fikrin özelliklerini ifade eden, 3 adet A0 boyutunda (84*118 cm) sunum paftası hazırlanacaktır.

Sunum tekniğinde, ölçek, renk kullanımı, fotoğraf, yazılı açıklama, çizim tekniği ve modelleme serbesttir. Paftalar dikey olarak kullanılacak ve sergilemeye olanak sağlayacak şekilde fotobloklanmış olacaktır.

Ödüller

1.'lik Ödülü : 100.000 YTL

2.'lik Ödülü : 50.000 YTL

3.'lük Ödülü : 25.000 YTL

Mansiyon : 5 adet X 10.000 YTL

Teşekkür Belgesi: Ödül ve mansiyon alanlarla, sergilenmeye değer görülenlere verilecektir.

Jüri Değerlendirme Çalışması

Yarışmaya teslim edilen 20 proje, yarışmanın amacı ve yarışmacılardan beklenen doğrultusunda hazırlanmış şu değerlendirme kriterleri kapsamında değerlendirilmiştir.

1. Rapor

-Rapor metninin açık, yalın, anlaşılabilir, düzgün bir Türkçe ile yazılmış olması,

-Önerilen gerekçelerinin, teknik detaylarının, dayanakları açıklamalarının uygulanabilirlik senaryolarının belirtilmiş olması,

-Raporun sunumunun görsel kalitesi,

-Kaynakların referanslarının düzgün ve kurallara uygun verilmiş olması,

2. Pafta

-Anlaşılabilir olması ve görsel – grafik anlatımının güçlü olması, - Rapor ile paftaların tamamlayıcılığının ve uyumunun olması,

3. Yarışma Alanına yönelik yapılacak inceleme değerlendirilmelerde göz önünde bulundurulması gereken unsurlar

-Yarışma Alanı'nın İzmir Metropoliten Alan ve daha geniş ölçekte etkilenme / etkileme bölgesi içindeki konumu

-Ekolojik özellikler,

-Ekonomik özellikler,

-Özgün yerleşim dokuları ve mimari özellikler,

-Altyapı ve ulaşım,

-Enerji kaynakları,

-Kültürel ve tarihsel özellikler,

-Doğanın özgün nitelikleri,

-Coğrafi ve yerbilimsel özellikler,

-Tarımsal – kırsal yapı,

-Sosyal, kültürel ve toplumsal özellikler,

-Turizm sektörünün durumu ve turistik ürün çeşitliliği,

-Tatlı su ve deniz kaynakları,

-Kıyı alanları ve kullanım özellikleri,

-Mevcut idari yapılanma ve kurumsal örgütlenme,

4. Vizyon

-Yarışmacıların alana yönelik vizyonun netliği,

-Benimsedikleri amaç, hedef ve bu hedeflerin gerçekleşmesi için gerekli proje/fikir önerilerinin yer alması,

-Çalışmanın vizyonu güvenceye alma amacını içeren, müdahale ya da "zon" tanımlamalarına da yer veren, yol gösterici nitelikte olması,

5. Hedef

- Çalışmada, koruma ve yerel kalkınma öneri/önerilerinin belirlenmesi,

-Çalışmada, kamu yararı ve kuşaktan kuşağa toplumsal öncelikler ile ulusal çıkarlar esas olmak üzere; ekolojik zenginliklerin, tarihsel kimlik ve turistik değerlerin yaşatılarak korunması, kentlilik ve çevre bilinci içinde yöre sakinlerinin ve yerli-yabancı konukların sosyal, kültürel ve turizm faaliyetlerinde birlikteliklerini sağlayacak ve bu çok özel coğrafyanın doğal ve kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmanın temel ilke ve hedeflerinin belirlenmesine yönelik öneri / önerilerin geliştirilmiş olması,

6. Yarışma Alanının bütün olarak ele alınmış olması

7. Mevcut Yaklaşımlara ve uygulamalara farklı bir perspektif sunması

Kaynak: İzmir Büyükşehir Belediyesi

URLA-ÇEŞME-KARABURUN YARIMADASI ULUSAL FİKİR YARIŞMASI

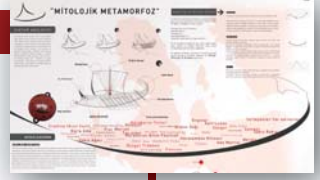
1. Ödül

Ekip Temsilcisi Koray VELİBEYOĞLU (Şehir Plancısı)
Rabia BOLPOSTA (Şehir Plancısı), Ahmet Kıvanç KUTLUCA (Şehir Plancısı),
Uğur BOZKURT (Şehir Plancısı), Gülnur VURUŞKAN (Şehir Plancısı), Murat
ÇEVİKAYAK (Mimar), Arzu Uçal ŞENGEL (Peyzaj Mimar), Sema ERTUGRUL
(Ziraat Mühendisi)
Danışmanlar Hasibe VELİBEYOĞLU (Şehir Plancısı), Gökhan ÇAM (İhracat
Uzmanı)
Yardımcı Hamidreza YAZDANI (Şehir Planlama Öğrencisi)

1. Mansiyon

Ekip Temsilcisi Mehmet Nazım ÖZER (Şehir Plancısı)
Emrah SÖYLEMEZ (Şehir Plancısı), Gökhan
YUSUFBEYOĞLU (Ziraat Mühendisi), Nihat EYCE (Mimar),
M. Can SAYAN (Peyzaj Mimar)
Danışmanlar Gamze ÖZER (Şehir ve Bölge Plancısı),
Özen ABANOZ (Mimar) Şenol ALPASLAN (Şehir Plancısı-
Ulaşım Plancısı)

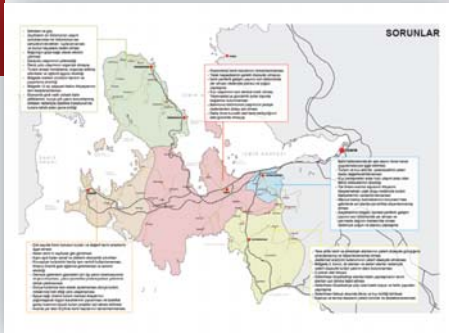
2. Mansiyon

Ekip Temsilcisi Ömer GÜLKAL (Peyzaj Mimar)
Ergin BOZKURT (Şehir Plancısı), Ümit Gökhan ÇİÇEK
(Mimar), Mehmet TUREMEN (Ziraat Mühendisi)

2. Ödül

Ekip Temsilcisi Pınar GÖKBAYRAK (Mimar)
Ali ERAY (Mimar), Burçin YILDIRIM (Mimar), Can OKMAN (Şehir Plancısı),
Mehmet Yunus RONA (Peyzaj Mimar), Önder YILMAZ (Ziraat Mühendisi)
Danışmanlar N. Dilek Ayman RODRIGUE (Mimar), Levent KOÇ (Şehir
Plancısı), Ömer KANIPAK (Mimar)

3. Mansiyon

Ekip Temsilcisi Rivka Geron SCHILD (Mimar)
Mustafa Batu KEPEKÇİOĞLU (Mimar), Azime TEZER (Şehir
Plancısı), İlke AKŞEHİRLİ (Peyzaj Mimar), Hakan Ozan
ERZİNCANLI (Ziraat Mühendisi), Emre TEPE (Şehir Plancısı),
Mete Başar BAYPINAR (Şehir Plancısı)

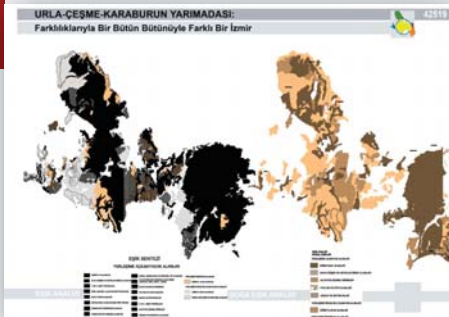
4. Mansiyon

Ekip Temsilcisi Murat Z. MEMLÜK (Peyzaj Mimar)
Murat BEKTAŞ (Peyzaj Mimar), N. Gülnü MEMLÜK (Mimar),
Özge ÖZDEMİR (Peyzaj Mimar), Burçak ÜZEL (Şehir
plancısı), Yener ATASEVEN (Ziraat Mühendisi)
Danışmanlar Yalçın Demir MEMLÜK (Peyzaj Mimar), Özlem
BEKTAŞ (Biyolog)
Yardımcılar Dudu Dişle MEMLÜK (Peyzaj Mimar), Nihan
YEĞİN (Peyzaj Mimarlığı öğrencisi), Dila TABAN (Peyzaj
Mimarlığı öğrencisi), Oya MEMLÜK (Şehir Planlama
öğrencisi)

3. Ödül

Ekip Temsilcisi Öğet Nevin CÖCEN (Mimar)
Burçak IŞCI (Ziraat Mühendisi) Nida Kamıl ÖZBOLAT (Şehir Plancısı),
Eti Benveniste ATTİAS (Peyzaj Mimar)

5. Mansiyon

Ekip Temsilcisi Veli Eğri (Şehir Plancısı)
Ahmet BENLİAY (Peyzaj Mimar), Metin BAŞAL (Ziraat Mühendi-
si), Sezin ARKIN (Mimar)
Danışmanlar Şükran ŞAHİN (Peyzaj Mimar), Latif KURT
(Biyolog), Ahmet Serkan GÜNER (Hidrojeolog)
Yardımcı Faruk SARIHAN (Peyzaj Mimarlığı öğrencisi)

Ekip Temsilcisi Koray VELİBEYOĞLU (Şehir Plancısı)
 Rabia BOLPOSTA (Şehir Plancısı), Ahmet Kıvanç KUTLUCA (Şehir Plancısı), Uğur BOZKURT (Şehir Plancısı), Gülnur VURUŞKAN (Şehir Plancısı), Murat ÇEVİKAYAK (Mimar), Arzu Uçal ŞENGEL (Peyzaj

Mimar), Sema ERTUĞRUL (Ziraat Mühendisi)
Danışmanlar Hasibe VELİBEYOĞLU (Şehir Plancısı), Gökhan ÇAM (İhracat Uzmanı)
Yardımcı Hamidreza YAZDANI (Şehir Planlama Öğrencisi)

Varlık Temelli Kalkınma: Yerel Varlıkları Fırsata Dönüştürmek

Son yıllarda bölgesel politikaların uygulanmasında, bölgenin bütün dinamiklerinin harekete geçirilerek içsel büyümenin sağlanması ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu tip politikalarda firmaları az gelişmiş bölgelere çekmek yerine, o bölgedeki mevcut varlık ve değerler kullanılarak, bölgenin kendi öz kaynaklarıyla büyümesi teşvik edilmektedir. Yerelliğe yapılan bu vurgunun özünde yerel varlıkları bölgesel rekabetçilik, yenilikçilik ve sürdürülebilirlik faaliyetlerinin merkezine yerleştirme düşüncesi yatmaktadır. Günümüz ekonomisinde rekabetçilik belirli stratejik varlıkların kentlerde ve kentsel bölgelerde kümelenmesine dayalı olarak gelişmektedir.

Sürdürülebilir bir büyüme için kentsel bölgelerin somut varlık temellerine göre hareket etmesi bir gereklilik olarak kabul edilebilir. Çünkü bölgelerin gerçek zenginliği bölgesel varlıklarının miktarı ve gücüyle yakından ilgilidir. Sürekli dış yatırıma dayalı bir büyüme şekli uzun vadede istikrarlı ve sürdürülebilir değildir. Çünkü uluslararası rekabetin mantığı küresel sermayenin yere bağlılığını iyiden iyiye azaltmıştır. Küresel sermayenin bu aşırı mobil yapısı nedeniyle kentsel bölgeler daha çok yatırımı çekebilmek için pahalı harcamalar yapmakta, teşvikler sağlamaktadır. Ancak, dış sermaye kendine daha karlı yerler ve pazarlar bulup çekildiğinde ise geriye ekonomik temeli büyük ölçüde kaybetmiş ve sürdürülebilir gelişme olanaklarını yitirmiş bir bölge kalmaktadır. Bu süreci tersine çevirmenin yollarından biri bir bölgenin gerçek zenginliği olan varlıklarına odaklanmaktır.

Bu çalışma, varlık temelli yaklaşımı stratejik planlama ilkeleri ile birleştirerek Urla-

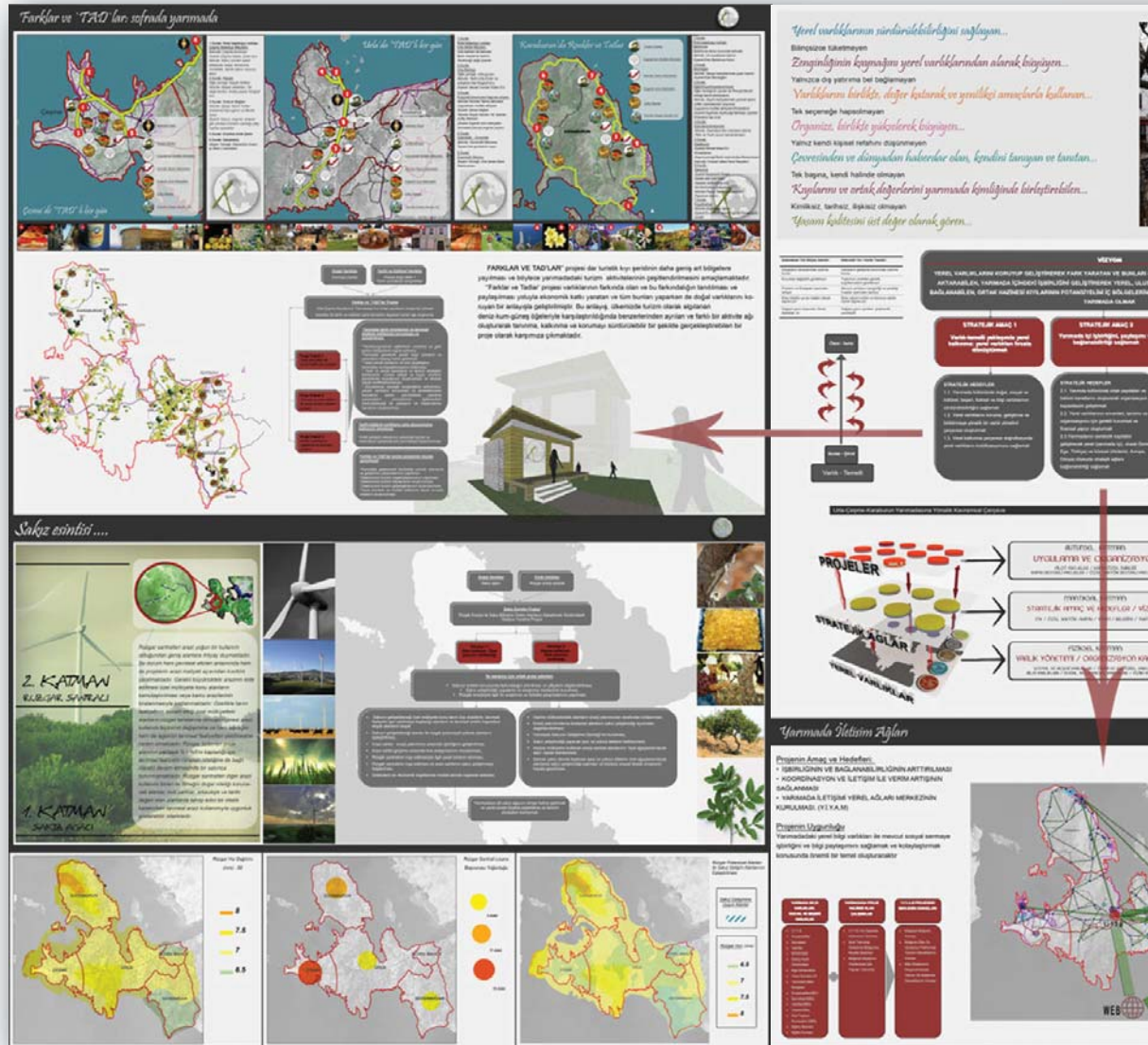
Çeşme-Karaburun Yarımadası'nın geleceği ve sürdürülebilirliği için bir yol haritası oluşturmıştır. Bu çerçeveye uygun olarak yerel varlıkların yönetimi (tanımlama/haritalama/strateji geliştirme), bu varlıkları geliştirecek organizasyonel yapının ve kapasitenin oluşturulması ile kamu-özel işbirlikli proje fikirlerinin geliştirilmesi planlanmıştır.

Vizyon

Yarımada vizyonu "yerel varlıklarını koruyup geliştirerek fark yaratan ve bunları gerçek zenginliği olarak görüp geleceğe aktarabilen, yarımada içindeki işbirliğini geliştirerek yerel, ulusal ve küresel ölçekli stratejik ağlarla bağlanabilen, ortak hazinesi kıyıların potansiyelini iç bölgelerine de aktarabilen, yaşam kalitesi yüksek bir yarımada olmak" olarak belirlenmiştir.

Stratejik Amaç 1: Varlık Temelli Yaklaşımla Yerel Kalkınmayı Gerçekleştirmek: Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası için yerel ekonomik gelişmeyi varlık temeline dayandırmak ve varlık yönetimi araçlarıyla bölgenin hazineleri olan yerel varlıkları yarımadanın geleceği açısından birer fırsata dönüştürmek çalışmanın temel stratejik amaçlarından biridir. Bu amaçlara yönelik yarımada genelinde proje fikirleri oluşturulmuştur.

Pilot Proje 1: "Farklar ve Tatlar: Sofrada Yarımada": Bu projede yarımada varlık temeli doğrultusunda yalnızca kıyı şeridi ile değil, art bölgelerle de bağlantılı olan ve plaj turizminin yanı sıra turizmin diğer türlerine de ev sahipliği

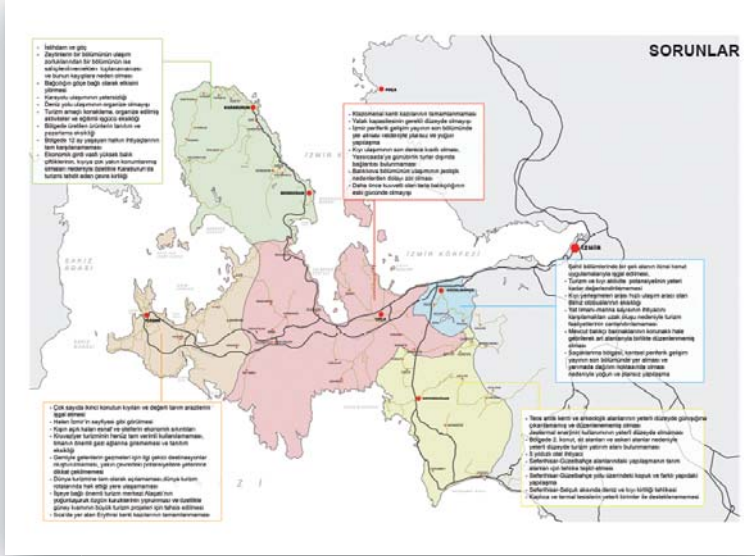

Pilot Proje 4: Yaşamda Sağlık: Yaşamda sağlık ana temasıyla önerilen "Jeotermal Kaynak Odaklı Bölgesel Sağlık Merkezi" pilot proje fıkırında Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nda rüzgar enerjisi ile birlikte yaygın olarak bulunan jeotermal enerjiye ağırlık verilmiştir. "Yaşamda Sağlık" projesi kendi içerisinde birçok alt projenin bir araya gelmesiyle oluşan çok katmanlı bir yapıya sahiptir.

65

Ekip Temsilcisi Pınar GÖKBAYRAK (Mimar)
Ali ERAY (Mimar), Burçin YILDIRIM (Mimar), Can OKMAN (Şehir Plancısı), Mehmet Yunus RONA (Peyzaj Mimarı), Önder YILMAZ (Ziraat Mühendisi)

Danışmanlar N. Dilek Ayman RODRİGUE (Mimar), Levent KOÇ (Şehir Plancısı), Ömer KANIPAK (Mimar)

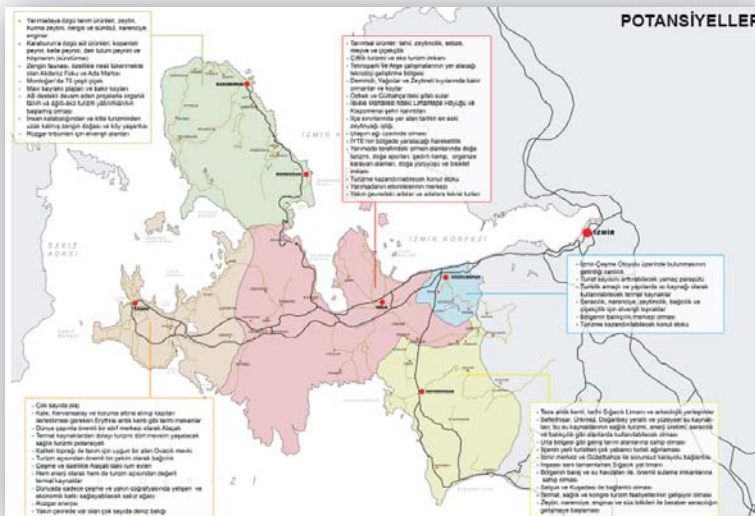
Yarımada için Bütüncül Yaklaşım

Ege Bölgesi'nin lokomotif kenti ve Türkiye'nin Batı'ya açılan kapılarından olan İzmir, doğal ve kültürel güzellikleri, gelişen ekonomisi, nitelikli işgücü ve eğitim düzeyi ile Türkiye'nin önemli metropollerindendir. Ege Bölgesi'nin itici gücü olan kent, liman, serbest bölge, uluslararası fuar ve organize sanayi bölgeleri ve turizm alanlarıyla çok yönlüdür. Ayrıca kentin uygun iklimi, topografyası ve sosyo-ekonomik koşulları, bölgeye özgü nitelikli tarımsal üretimi ve hayvansal ürün yetiştirilmesini mümkün kılar.

Bölge, paylaştığı potansiyellerin yanı sıra, kendine has potansiyeller de barındırmaktadır. Yarımada'nın mevcut doğal ve yapısal çevre değerlerini koruyan, yerel kalkınmayı noktasal değil bütüncül bir bakış ve organizasyonla yürüten, mevcut potansiyelleri doğru noktalarda kararında müdahalelerle en verimli şekilde kullanan, alternatif turizm modelleriyle turizm odaklı bir bakış ortaya konmuştur.

Yarımada'nın en temel sorunu, alanın zengin potansiyellerinin bütüncül bir bakışla değerlendirilememesidir. Söz konusu yaklaşım, bütüncül ekonomik kalkınma rotaları ile sağlanmıştır. Rotalar, tarım, alternatif turizm modelleri ve doğal değerleri en verimli şekilde kullanan; alanın değerlerini koruyan ve rota üzerindeki noktaların bir birine müdahale etme zorunluluğunu ortadan kaldırarak, kritik noktalara yapılan müdahalelerle birbirleriyle etkileşimli ortak bir kalkınmayı sağlar.

Kırmızı Kuleler Projesi ise, yarımadayı, kullanıcı ve ziyaretçilere bir bütün olarak okutabilmek ve ortak bir zihinsel imge oluşturabilmek için minimum noktasal müdahaleyle, bölgeyi tanıtıcı, dikkat çekici mekânsal öneriler getirir.

• **Vizyon:** Yarımada'nın mevcut doğal ve yapısal çevre değerlerini koruyan, yerel kalkınmayı noktasal değil bütüncül bir bakış ve organizasyonla yürüten, mevcut potansiyelleri doğru noktalarda kararında müdahalelerle en verimli şekilde kullanan, alternatif turizm modelleriyle turizm odaklı bir bakış ortaya konmalıdır.

• **Amaç:** Yarışma alanı ve çevresinde yaşam kalitesini artıracak kalkınma politikalarını, yerel kaynakların optimum ve sürdürülebilir gelişimini/ kullanımını sağlayacak biçimde; toplumun yaşam kalitesini artıracak, bölgesel eşitsizlikleri azaltacak, yörenin ulusal ve uluslararası önemini artıracak, doğa ve çevrenin, kültürel mirasın korunmasını ve geliştirilmesini öncelik olarak seçmiş, turizm odaklı bir kalkınma modeli çerçevesinde geleceğe yönelik arazi kullanım kararlarını geliştirmek.

• **Hedef ve Stratejiler:** Yarışma alanı bütünlüklü olarak bölgesel sorun potansiyeller ve gelişme eğilimleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Fikirler, kaynakların rasyonel kullanılmasını sağlayan, sınırlar arası işbirliklerini geliştirmeye ve bu çerçevede yetki ve sorumlulukları paylaşmaya dayanan bir yaklaşım barındırmaktadır. Yaklaşımda idari sınırların ötesinde doğal eşikler ve iktisadi eşikler dikkate alınarak ortak sorun ve potansiyeller içeren aks ve bölgeler tanımlanmıştır. Bu şekilde komşu yerleşimlerin birbirleri ile etkileşimini daha iyi çözümleyebilen, idari sınırlarla bölünmeyen alt bölgelere ulaşılması ve bu bölgeleri de dikkate alan kararlar üretilmesi öngörülmüştür.

Bölgesel yaklaşım, katılımlı mekanizmalarının etkin hale gelmesi, ortak amaç etrafında güçlü birlikler oluşturulması açısından da oldukça önem taşımaktadır.

Yarışma alanının bu yeni eğilimler göz önüne alınarak değerlendirilmesi ve turizmi geliştirme politikalarının "doğa ve kültür eksensel stratejiler" üzerinden kurgulanması gerekmektedir.

• **Stratejik Turizm Haritası:** Bölgenin stratejik turizm haritasının çıkarılarak Yarımada ve çevresinde simgesel değeri yüksek ve turist profilleri açısından çekim oluşturabilecek anıtları/ mekanları/temaları tanımlayarak dikkatleri buraya çekmek, bu çekim noktalarını yakın çevrelerindeki daha az tanınan bölgelere kademeli olarak yönlendirmek; böylelikle turizm aktivitesini metropolün daha geniş bir bölümüne dağıtmaktır.

• **Kalkınma Rotaları:** Farklı turizm modellerini alt merkezlere dağıtırken, bölgenin diğer değerleri olarak öne çıkan doğal zenginliği ve tarımsal üretimi de dikkate alınmış; alt bölgelerle bölgenin ihtiyaç ve temin ettiği girdiye göre farklı içerikte bütüncül rotalar önerilmiştir: - Seferihisar'da Organik Tarım ve Eko Turizm rotası, - Çeşme'de Kültür ve Çiftlik Turizmi rotası, - Karaburun'da ise Agro-Eko Turizm, Doğa Turizmi ve Organik Tarım rotası

• Bölgesel Projeler ve Fikirler

Urla: - Bütün yarımadaya hizmet edecek bir merkez haline gelmesi, - Tarımsal üretimin artırılması, - Turizmin çeşitlendirilmesi, - Doğal çevrenin iyileştirilmesi

Güzelbahçe-Seferihisar: - Tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi, - Turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi

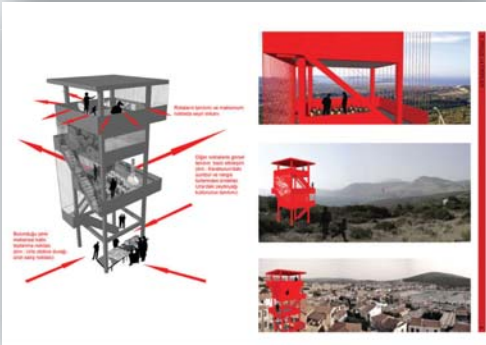
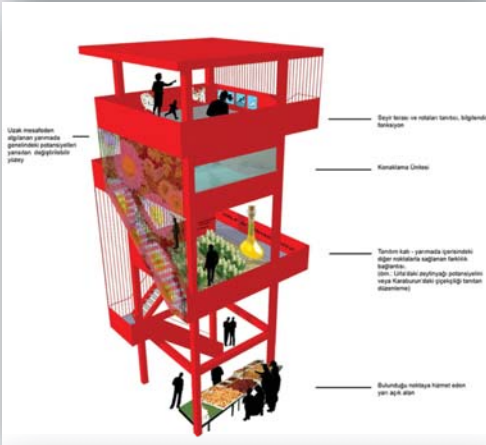
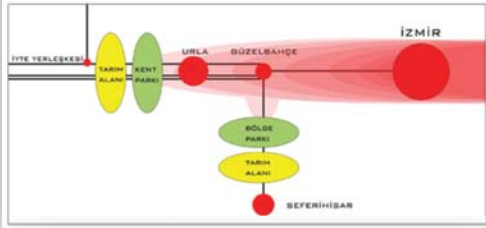
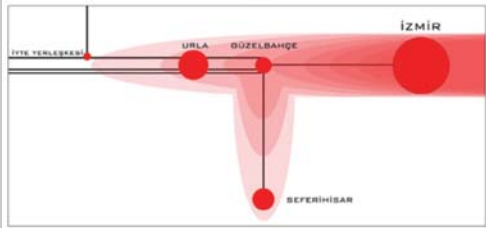
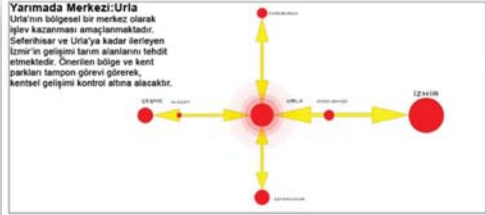
Çeşme: - Turizmin çeşitlendirilerek geliştirilmesi, - Kültür ve çiftlik turizmi rotası, - Doğal zenginliklerin korunarak geliştirilmesi, - Yarım kalan havaalanının değerlendirilmesi, - Özgün kimliği ile Alaçatı

Karaburun Yarımadası: - Köylerde organik tarımın ve buna bağlı olarak agro-eko turizmin teşvik edilmesi, - Bölgede üretilen tarımsal ürünlerindeki etkin bir şekilde işlenebilmesi ve üretim süreci-ürün-satış-işleme-pazarlama bütünlüğünün sağlanması, - Sivil mimari örneklerinin restore edilerek topluma ve ekonomiye kazandırılması, - Çevresel değerlerin korunması, kollanması ve geliştirilmesi, - Altyapı ve ulaşım olanaklarının iyileştirilmesi

• **Kırmızı Kuleler Projesi-Aktive Edici (Katalizör) Müdahale:** Yarımada genelinde önerilen noktasal müdahaleler ve projeler, bütüncül bir ağ ilişkisi içerisinde, farklı noktaların farklı potansiyellerini öne çıkarmayı hedeflemektedir. Bu öneriler,

kopuk olan sirkülasyon rotalarını tamamlamakta, ziyaretçiler için çekim noktası çeşitliliğini artırmakta, kalkınmayı beraberinde getirmektedir.

Kırmızı Kuleler Projesi, yarımadaı, kullanıcı ve ziyaretçilere bir bütün olarak okutabilmek ve ortak bir zihinsel imge oluştu-

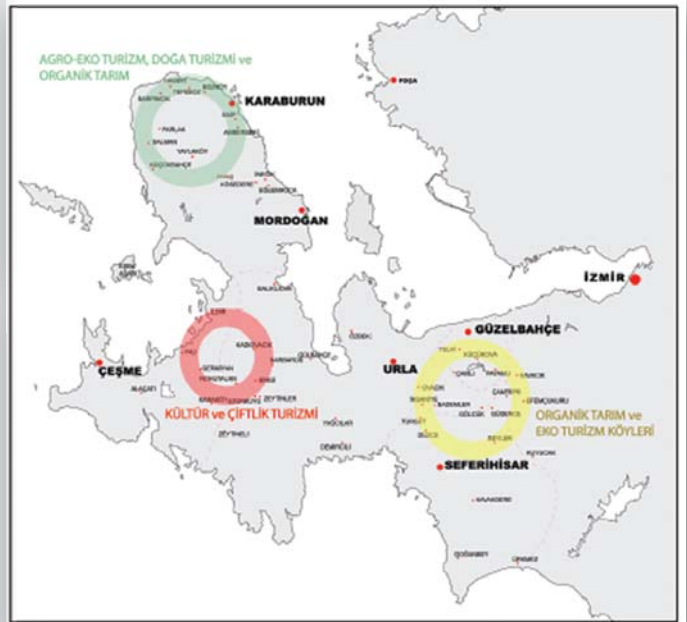
rabilmek için minimum noktasal müdahaleyle, bölgeyi tanıttı, dikkat çekici mekânsal öneriler getirdi.

Söz konusu mekânsal öneriler arasında kurulan ve ikinci bir katman olarak işleyen bir ilişkisel organizasyon ise zihinsel bir farkındalık sağlayacaktır. Rotaların oluşturduğu potansiyeller kuleler sayesinde yoğun bir şekilde tanıtılacak, tek noktadan birçok nokta ile zihinsel ve kimi zaman görsel hızla bağlantı kurulması sağlanacaktır. Böylece Yarımada genelinde bir noktada bulunan kullanıcı diğer yerlerde üretilen ürünler, aktiviteler, kültürel ve tarihi değerler, doğal güzellikler vb. gibi konularda bilgilenecektir, o alanlara da gitme isteğini duyacaktır. Özellikle yoğun turizm kullanım alanındaki kuleler, dikkati daha az tanınan ve gelişim ihtiyacı duyan bölgelere kademeli olarak yönlendirerek, yerel kalkınmayı tetikleyecektir. Kuleler, simge olarak tanıtıcı bir rol üstlenecek, Yarımada için bütüncül ilişki ağını kurmada katalizör görevi göreacaktır.

Kırmızı Kuleler Projesi bölge için ikonik bir tanıtım-pazarlama projesi olarak kabul edilebilir. Ancak bu objeler sıradan, sıkıcı reklam yüzeyleri veya strüktürleri olmaktan uzaktır.

• **Form:** Kule formunun seçilmesinin nedeni, kulenin her türlü coğrafyada ve farklı bakış açılarından kendini göstermesi, yükselerek bulunulan noktaya farklı bir açıdan, tepeden bakma şansı sağlamasıdır. Unutulmamalıdır ki, insanın yükselme isteği ve manzaraya yukarıdan hâkim olma isteği tarih boyunca süregelen bir istektir.

Kulenin yüksekliği değişkendir. Ulaşılmaya gereken yükseklik, seyir platformundaki manzara imkânına, kulenin kendini ortaya çıkartma ihtiyacına ve içinde barındırdığı programlara göre değişebilir.

etkileşimli kalkınma rotaları

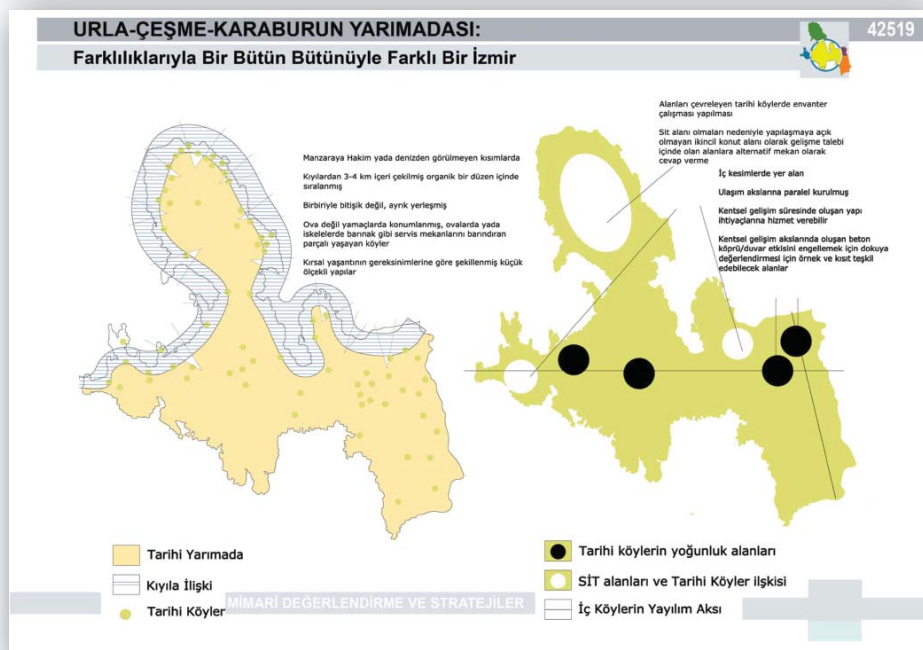
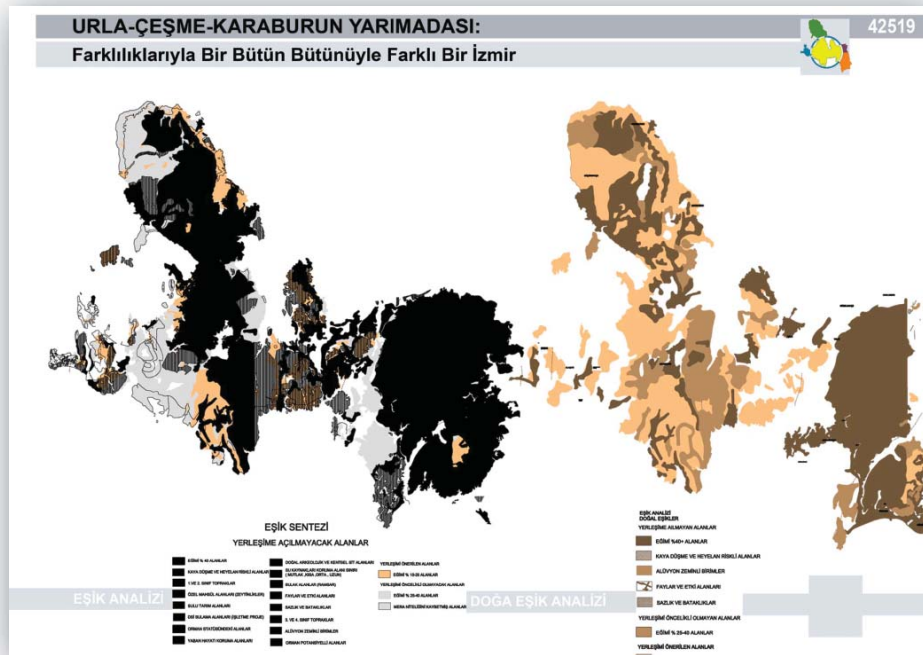

Farklılıklarıyla Bir Bütün Bütünüyle Farklı Bir İzmir Misyon

Mekânın sadece fiziksel mekândan oluşmadığı noktasından hareketle kültürel, sosyal ve ekonomik mekânları çok katmanlı ve çok boyutlu olarak ele alan; sosyal, ekonomik ve fiziksel mekânda bütünleşmiş ağ sistemleri inşa eden; bölgesel ilişkileri ve uluslararasılaşmaya önem veren; muhafazakar değil yenilikçi bir vizyonla yerel, kültürel, tarihsel ve doğal varlıklarını koruyan; doğa-kent ve merkez-çevre ilişkilerini kohezyona sokan; çok kültürlülüğe, çok katmanlılığa ve kentlilik bilincine dayanan katılımcı, şeffaf ve demokratik bir planlama süreci yaratmak.

Vizyon

İzmir kent merkezi ve kent-bölgesiyle bütünleşmiş bir ağın parçası, Ege'de kurulacak uluslararası bir ağın kurucusu ve ilk halkası, Farklılıkları birer avantaj olarak belirginleştiren ve kohezyona sokan, Tarihsel, kültürel ve doğal varlıklarını yenilikçi bir vizyona koruyan, Geleceğini kendi geleneğiyle entegre ederek yeniden inşa eden, Tüm kentsel ve kırsal coğrafyada yaşanabilir ve sürdürülebilir mekânlar yaratan, Doğal ile yapayı, kırsal ile kentseli, peyzaj ile kenti, koruma ile yenilikçiliği, normal ile aşırıyı, tarihsel ile günceli hibrid bir mekânda bütünleştiren **Farklılıklarıyla bir bütün, bütün(lük)üyle farklı bir Ural-Karaburun-Çeşme Yarımadası yaratmak...**

Geleceği Geçmişten İthal Etmek

20. yüzyıl pratiği tarihsel referanslarından uzaklaşan modernist bakışın yerleşimlere ağır faturalar getirdiğini ortaya koydu. Özellikle 3. Dünya Ülkeleri'nde kentler farklılıklarını ve kimliklerini yitiren yerleşimler haline geldiler. Kimliksizlik ya da kimlik çatışması durumunun öne çıkması kentlerin temsilini de doğrudan etkileyen bir hal aldı. Artan enformasyon ve medya olanaklarına rağmen kimlik izleri net olmayan ve temsil gücü yüksek olmayan (ya da olumsuz temsile sahip olan) yerleşimler giderek görünmez olmaya başladılar. Oysa bir önceki kısımda tarif ettiğimiz gibi birçok kentin rekabet içinde bulunduğu "dünya kenti"nosyonunun en önemli özelliği sadece farklı medya ve gündem alanlarında görünür olmaları değil, toplumsal ve kişisel belleklerde de olumlu birer temsillerinin bulunmasıdır. Bu kentlerin geleneğinin üzerine inşa edilen çağdaş uygulamalar aracılığıyla yarattıkları çok kültürlü, tarihsel ve çok katmanlı yapıları toplumsal bellekten küresel medyaya kadar aynı olumlu temsili oluşturmaya yetebilmektedir.

Tam bu noktada, bugün uluslararası alanda görünür olan farklı kademelerdeki dünya kentlerinin hemen hepsinin ortak bir özelliğinin bulunduğundan bahsedilebilir. Bu kentlerin tamamı zengin tarihsel olarakköklere sahip, farklı zaman kesitlerinde öncü/merkez yerleşimler olmayı başarmış, kendi geleneğini takip ederek çok katmanlı ve çok kültürlü yerleşimler olmayı başarmış kentler olarak öne çıkmaktadırlar.

Sassen'in (1991) altını çizdiği gibi, bu yerleşimler 'gelenek ve tarihle örülmüş kozmopolit metropoller' olma özelliklerini her zaman korumaktalar. Yukarıda anlattığımız pratiğin sadece dünya megapolleri için geçerli olmadığını altını çizmek gerekir. Son 30-40 yılda herhangi bir alanda üstünlük kuran ve öne çıkan kentlerin (bazen bir turizm merkezi bazen yenilikçi bir sanayi bölgesi vb) birçoğunda aynı geleneksel bağları veya tarihsel referansları görmek mümkündür. En kısa haliyle, uluslararası alanda görünür olmanın yolu geçmişini reddetmeden değil, onaylanıncı bir vizyonla birleştirip restore etmekten geçmektedir. Dolayısıyla bir kenti planlamanın önemli problemlerinden biri gelenekle geleceğin nasıl entegre edileceği üzerine kurulmaya başlanmalıdır. Özellikle stratejik planlamada hangi geleneksel/ tarihse izleklerin izlenmesi gerektiği, bunların nasıl günümüzün farklı dinamikleri ile etkileşime sokulacağı, yenilikçi –ve hatta devrimci- bir planlama pratiğinin nasıl şekillendirileceği soruları önem kazanmaya başlamıştır.

Ağ Temalı Amaçlar, Genel Stratejiler ve Mekânsal Stratejiler

Vizyon, doğal ve kültürel varlıkları korumada, kente olumlu bir temsil edindirmede ve ekonomik büyüme sağlamakta etkili olarak kullanılabileceği düşünülmektedir. 'Gelenekle geleceği buluşturma' iddiasını çağdaş planlama yaklaşım ve araçlarıyla rasyonelleştirmeye çalışan proje, vizyon, kohezyon, entegrasyon, sürdürülebilirlik, tarihsellik, çok katmanlılık ve hibrid mekan gibi kavramlara vurgu yapmaktadır. Burada çok kısa olarak açıkladığımız bu yaklaşımın, metodolojik olarak sadece fiziksel mekanı değil, sosyal, kültürel ve ekonomik mekanı da planlayan, entegre eden ve birbirini tamamlamasını sağlayan bir aracı kullanmayı zorunlu kıldığının altı çizilmelidir. Bu çalışmada bu aracı çok katmanlı ve çok boyutlu olarak her türlü mekanı bir entegrasyon/bütünsellik içerisinde tarif eden ağ sistemleri olarak görmektedir.

Turizm Temalı Amaçlar, Genel Stratejiler ve Mekânsal Stratejiler

Yarımada içerisinde yer alan beş ilçenin birbirleriyle rekabet eden değil birbirini tamamlayan bir yapıya dâhil olmaları için uğraş verilmiştir. Ortak etkinlikler ve sektördeki çeşitlilik korunurken, her yerleşimin belirli bir turizm fonksiyonunda uzmanlaşması, söz konusu uzmanlığın o yerleşime dair görünür bir temsil kurması

ve bu merkezlerin fiziksel, sosyal ve ekonomik ağlarla kohezyona dayalı çok katmanlı bir mekânsal bütün oluşturması hedeflenmiştir. Yukarıda tanımlanan hedef doğrultusunda üç ayrı ağ sistemi tarif edilmiştir.

1. Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası içerisindeki her ilçenin farklı bir aktivite türünde uzmanlaşmasına ve uzmanlaşmış yerleşimlerin birbirine entegrasyonuna dayanan iç ağ;
2. İzmir metropolünü Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası üzerinden Ege'ye bağlayan dış ağ;
3. İç ağa entegre ve dış ağı güçlendiren koridorlar;

Tarım-Hayvancılık-Balıkçılık Temalı Amaçlar, Genel Stratejiler ve Mekânsal Stratejiler

Ağlar ve kohezyonlar kurma fikri üzerine inşa edilmiş olan çalışma aynı yaklaşımı tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektörlerindeki stratejileri ve ilgili mekânsal stratejileri belirlerken de korumuştur. İlçelerin birbirleri ile rekabet etmelerini değil, ortak ağlar içerisinde ve kohezyonlar yaratarak üretmelerini, geliştirmelerini ve pazarlamalarını amaçlayan bir mekânsal örgü oluşturulmaya çalışılmıştır. Farklılaşan tarımsal ürünlerle veya benzer ürünlerde farklılaşan tekniklerle yapılan üretimlerin bütünsellik olarak yürütülmesi öngörülmüştür. Böylelikle üreticilerin birlikte hareket etmesi sağlanmaya çalışılacaktır. Bu durum endemik ya da yerel özellikleriyle öne çıkan ürünlerin markalaşmasında önemli avantajlar getirebileceği gibi, pazar içerisinde rekabetin yoğun olduğu ürünlerde de mukayeseli üstünlükler sağlayabilmektedir.

Ürün dokusu ve yerleşimlerin tekil olarak alacağı rolleri tarif etmeye geçmeden önce yarımadanın ilgili sektörlerde dâhil olacağı veya inşa edeceği ağları tanımlamaya çalışalım:

1. Organik tarım, iyi tarım uygulamaları, topraksız tarım, seracılık ve örtü alı üreticiliği gibi farklı üretim yöntemlerinin coğrafi entegrasyonu;
2. Çalışma kapsamında önerilen ve Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası ile Yunan adaları arasında kurulması desteklenen ağır bir parçası olarak Ege tarımsal üretim ağı;
3. Kıyı yönetimini, balıkçılık faaliyetlerini ve kıyıları tehdit eden tehlikeleri (kirlenme, usulsüz avlanma, deniz yaşam alanlarının korunması vb) elektronik olarak izleyen ve gerekli durumlarda müdahale etmeyi hızlandıran kıyı takip sistemi;
4. Hayvancılık faaliyetleri merkezi kayıt sistemi;

Eğitim Temalı Amaçlar, Genel Stratejiler ve Mekânsal Stratejiler

"Farklılıklarıyla bir bütün, bütün(lüğüyle farklı bir İzmir" projesinin mimarlık temalı stratejileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Çalışmanın daha önceki kısımlarında olduğu gibi bu stratejiler (ve mekânsal stratejiler) belirlenirken de ağ sistemleri kurmaya, entegre kohezyonlar yaratmaya ve çok katmanlı fiziksel, kültürel, sosyal ve ekonomik mekanlar yaratılmaya özen gösterilmiştir. Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası Ege mimarisinin birçok özel örneğini bulunduran bir bölgedir. Bu nedenle öncelikle tarihsel miras olarak algılanan bu mekanların korunmasına önem verilmiştir. Çalışma içerisinde sürekli vurguladığımız 'yenilikçi koruma' perspektifi nedeniyle; bu mekanların tek tek tespit edilip bir envanterinin çıkarılması, ulusal ve uluslararası kaynaklarla restorasyon faaliyetlerinin hızlandırılması, Söz konusu yerleşimlerin fiziksel ağlarla birbirine bağlanması ve kültür turizmine açılması ve Türk-Yunan ortak projelerine bağlı olarak oluşacak olumlu temsili yarattığı turizm avantajlarının, yine tüm Ege'lilerin işbirliğiyle yürütülmesine; kültür turizminde örnek bir bölge oluşturulmasına yönelik adımlar atılmasına karar verilmiştir.

Ekip Temsilcisi Mehmet Nazım ÖZER (Şehir Plancısı)
Emrah SÖYLEMEZ (Şehir Plancısı), Gökhan YUSUFBEYOĞLU (Ziraat
Mühendisi), Nihat EYCE (Mimar), M. Can SAYAN (Peyzaj Mimarı)

Danışmanlar Gamze ÖZER (Şehir ve Bölge Plancısı), Özen ABANOZ
(Mimar) Şenol ALPASLAN (Şehir Plancısı-Ulaşım Plancısı)

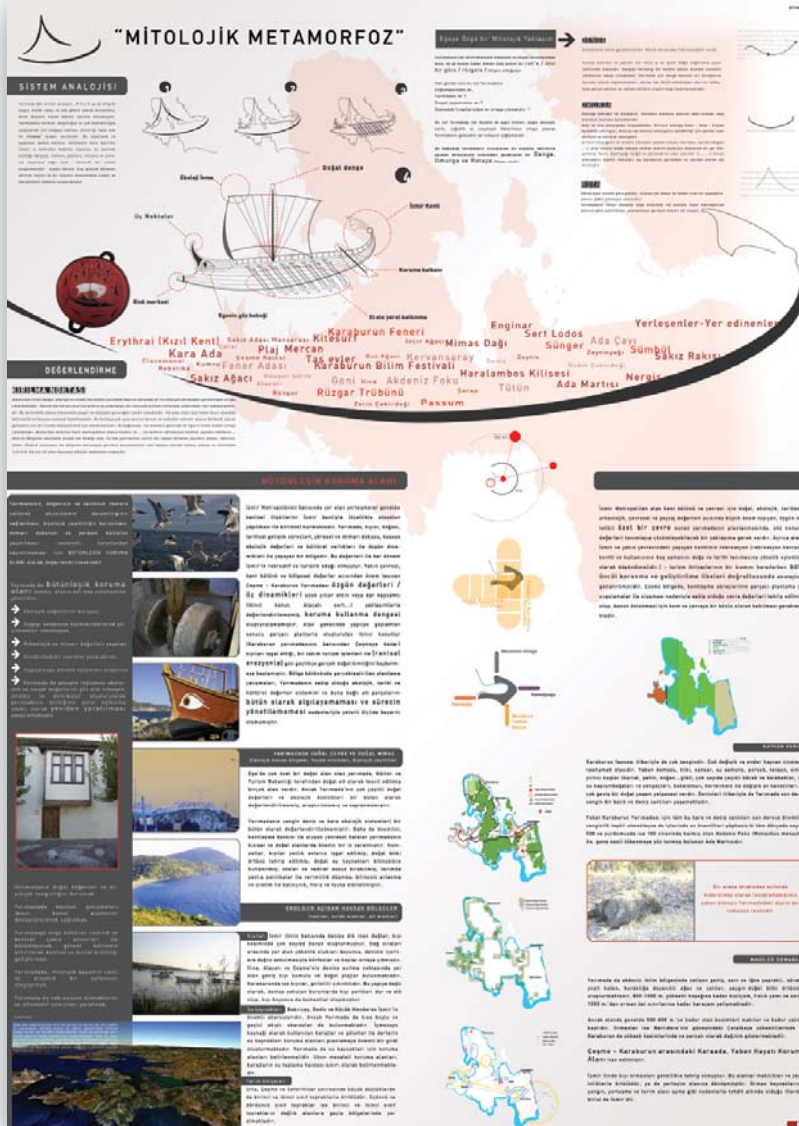
EGEYE ÖZEL BİR MİTOLOJİK YAKLAŞIM

Yarımadadaki sistem analojisi, M.Ö 6-5. yy.da bölgede yaygın olarak savaş ve yük gemisi olarak kullanılmış, Antik dönemin klasik teknesi (trireme [üç sıra kürekli] modeli) üzerine kurgulanmıştır. Yarımada'nın tarihsel zenginliğini ve çok katmanlılığını vurgulayan, egeye özgün ve bilinirliği fazla olan trireme modelinin, yaşaması, ayakta kalması, tehlikelere karşı hazırlıklı olması, batmadan hedefine ulaşması ve su üzerinde kurduğu denge ile risklere, planlara, rotalara ve çevresel koşullara bağlı olan - dayanıklılığı önemli özelliklerindendir. Alanın denizle olan göz ardı edilemez tarihsel ilişkisi ve bu ilişkinin unutulmaması bu benzetmenin temelini oluşturmıştır. Yarımada'nın her türlü ekonomik mekansal ve sosyal sorunlarından önce, en az bunlar kadar önemli olan pozitif bir ruh'a / itici bir güce / rüzgara ihtiyacı olduğudur. Korunması için gerekli olan bu ruh Yarımada'nın "Coğrafyasından mı? Tarihinden mi? Sosyal yaşamından mı? Ekonomik fırsatlarından mı?" ortaya çıkmalıdır. Bu ruh Yarımada'yı her ölçeğe de eşsiz kılmalı, özgün ekolojik, tarihi, coğrafik ve sosyolojik köklerinden ortaya çıkarak Yarımada'nın gelecekte var olmasını sağlamalıdır. Bu bağlamda Yarımada'nın uluslararası bir vizyonla, belirsizlik yaratan korkularının üstesinden gelebilecek bir denge, omurga ve rotaya ihtiyacı vardır.

DENGE (Sistemlerin temel gereksinimidir. Uyum durumudur. Yakınsanabilir ancak.)

Yarımadada da önerilen ve yapılan her türlü iş ve işlem doğal ve kültürel değerlerle uyum içerisinde olmalıdır. Dengeyi herhangi bir tarafın lehine bozmak sistemin çökmesine sebep olmaktadır. Bugün bu durum ciddi olarak dengesizlikler yaratmaktadır. Denge bir durağanlık durumu olarak algılanmamalı, aksine her türlü müdahaleyi aksi bir müdahaleye geliştirebilmek ve refleks kültürü oluşturmayı hedeflemektedir.

OMURGA; (yokluğu ile hissedilir. Sistemin eksenini kontrol eder. Fiziksel veya matrisal mutlaka bulunmalıdır.) Alanda iki ana omurgadan oluşmaktadır. Birincil omurga İzmir - Urla - Çeşme hareketli omurgası (aktivite odakları), ikincisi ise birincil omurganın sürekliliği için gerekli olan ekolojik ve kültürel omurgadır. Omurga Yarımada'yı yaklaşımımızın temelini oluşturmaktadır. Birincil omurganın en önemli noktaları Çeşme (liman, marinası, turizm bölgesi, Hizmet ocağı ...), Urla (ticaret ocağı tampon kalan İzmirin baskısını azaltacak bir yer, Üniversite, Klazomenai Kenti, Zeytinyağı İşliği) ve yönlendirici olan izmirdir. (Karaburun - Seferihisar omurgası) ikincil omurganın önemli noktaları ise karaburun yarımadası ve çevresi olarak ele alınmıştır.

ROTA, (görüş veya tutuma göre gidilen, izlenen yol.amacı ve hedefi olan bir seyahattir. Amaca giden güzergah sorunudur.) Yarımada'nın rotası kendine özgü nitelikler ile birlikte İzmir metropolitan alanına göre şekillenen, planlanması gereken önemli bir araçtır.

Yarımada uluslararası, ulusal ve bölgesel ölçeklerde ayrı ayrı önem ve değerlere sahiptir.

KIRILMA NOKTASI

Alanın belirtilen denge, omurga ve rotada ilerlemesi şu andaki mevcut durumda bir kırılma gerçekleşmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Mevcut durum parçalıcı kararlarla ve planlamayı bir savunma kalkını kullanma çabasından ileri gidememektedir. Bu belirsizlik alanın (ekonomik,sosyal ve ekolojik) geleceğini tehdit etmektedir. Yarışma alanı için temel öneri alandaki belirsizlik korkusunu yenmeyi hedeflemiştir. Bu korkuya yol açan mevcut durum ve nedenler sistemi alanın bütüncül olarak gelişmesi için bir fırsata dönüştürmek için kullanılmalıdır. Bu bağlamda, Yarımada'nın geleceği ile ilgili 3 temel endişe ortaya çıkmaktadır. Bunlardan; birincisi İzmir metropolitan alanın baskısı ve

planlama ile kontrol edilemeyen kentsel yayılma tehlikesi İkincisi Bölgenin ekonomik alanda bel kemiği olan Turizm gelirlerinin sınırlı bir zaman dilimine yayılmış olması, belirsizlikler. Üçüncüsü ise bölgenin korunması gereken ekosisteminin rant baskısı altında kalmış olması ve elimizdeki 1+2+3=0. derece sit alanı kozunun etkisini kaybetmiş olmasıdır.

ÇEŞME – KARANBURUN YARIMADASI BÜTÜNLEŞİK KORUMA ALANI

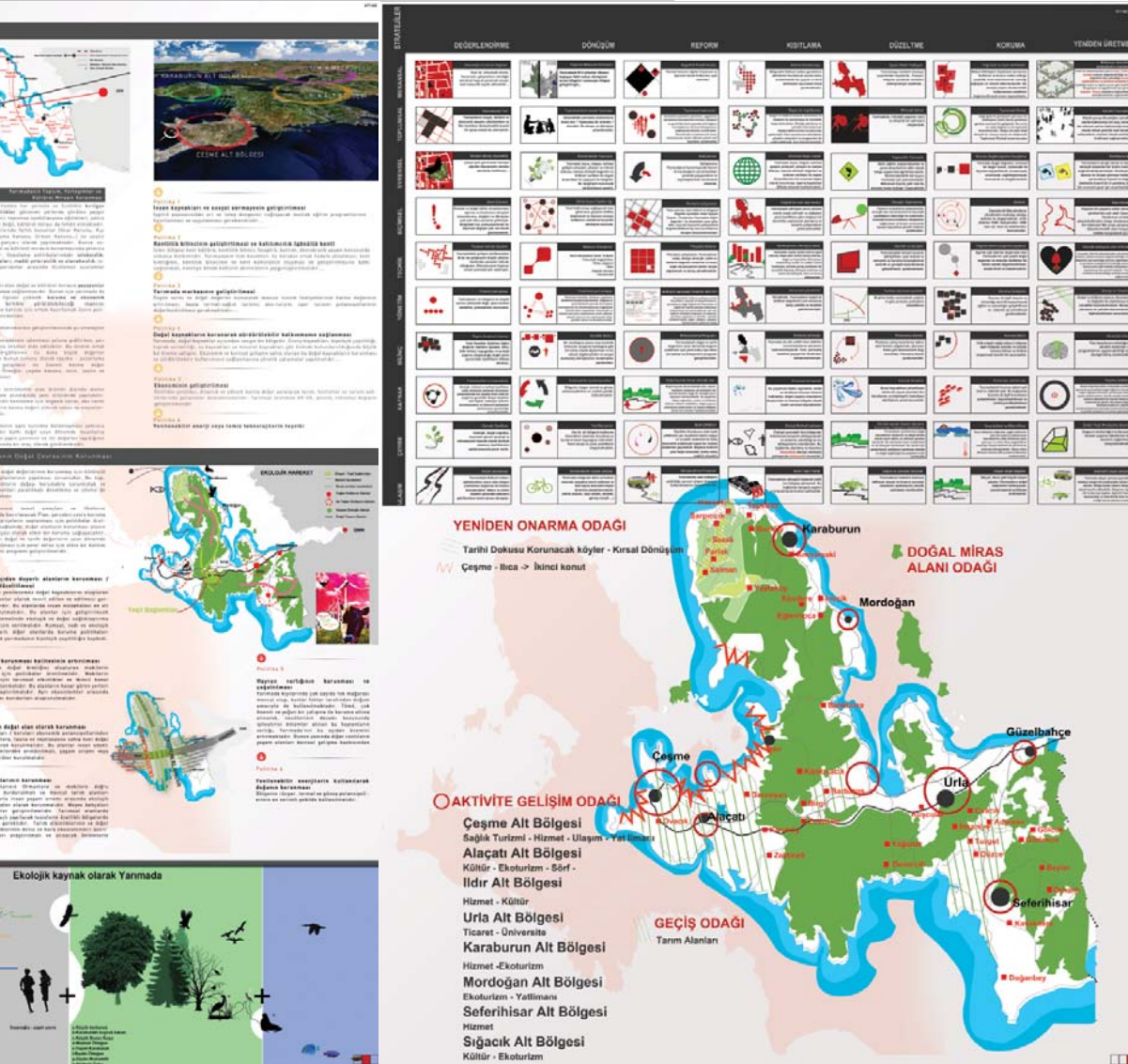
Yarımadanın doğal değerleri ve biyolojik zenginliğini korumak. Yarımada kentsel gelişmeleri ikinci konut alanlarını dönüştürerek sağlamak. Yarımada özgü kültürel canlılık ve kentsel çevre unsurları ile bütünleşecek görsel kalitenin artırılarak kentsel ve kırsal kimliği geliştirmek. Yarımada, mitolojik yaşamın canlı ve dinamik bir sahnesini oluşturmak. Yarımada da rekreasyon olanaklarını ve alternatif enerjileri yaratmak. Bütüncül Yarımada Yönetimi'ne (BüYaY) ihtiyaç duyulmaktadır. Bütüncül Yarımada Yönetimini destekleyici ilkeleri şöyle sıralayabiliriz.

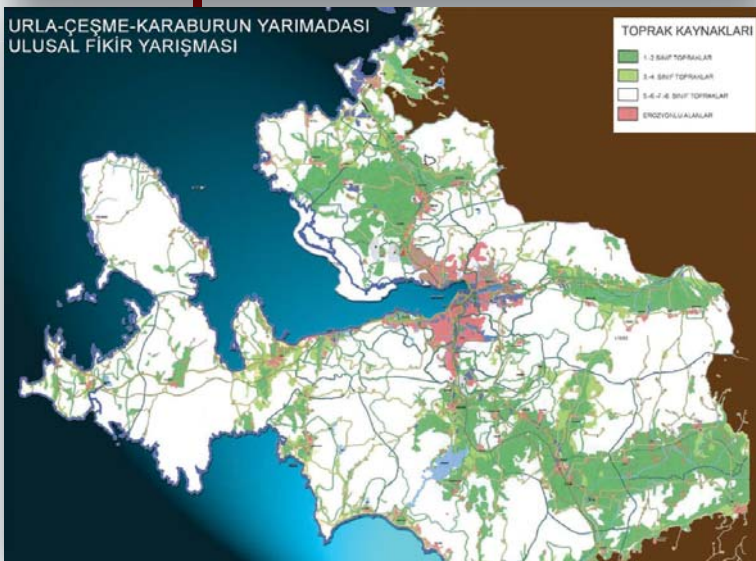
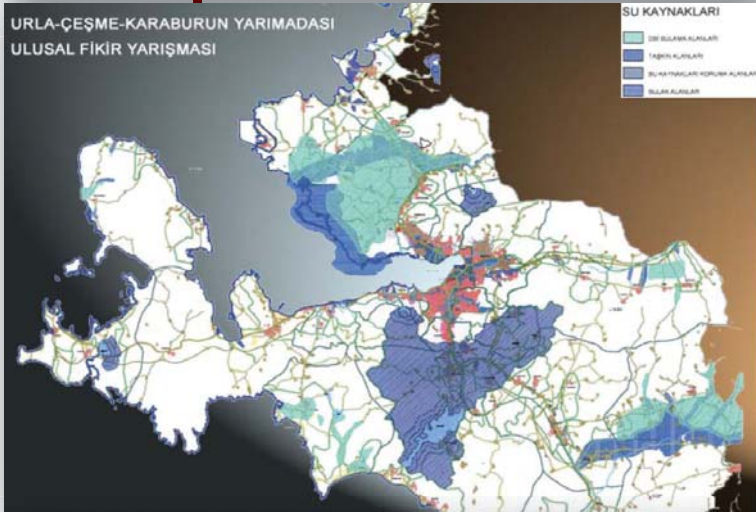
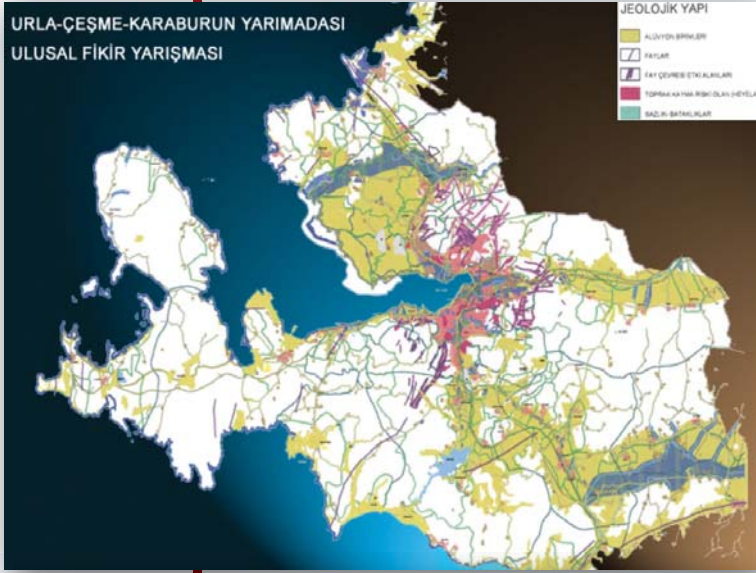
İlke I: Coğrafi bir sınır alanının tanımlanması

İlke II: Potansiyelleri ve kapasiteleri ortaya konulmalı

İlke III: Özgün bir örgütlenme oluşturulması

İlke IV: Mekansal düzenleme stratejilerinin üretilmesi

Proje Vizyonu

Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'nın Vizyonu;

"Yarışma Bölgesini, Korumaya ve Geliştirmeye Yönelik Olarak İnsan Faaliyetlerinin Yönlendirilmesi, Koruma Kullanma Dengesinin Gözetilmesi Suretiyle Doğal, Kültürel ve Ekonomik Kaynakların Sürdürülebilirliğinin Sağlandığı Bir Yarımada." olarak ifade edilmektedir.

Bu çalışma; benimsediği amaç ve hedeflerin gerçekleştirilebilmesi yönünde bir takım **fikir, plan ve projeler** önermektedir. Ayrıca; merkezi otorite, yerel yönetimler, ziyaretçiler ve yerel halka yönelik bazı yönlendirmeler birlikte duyduğu kaygıları da belirtmekte, yol gösterici bir çaba, duyarlılık ve ortak bilinç doğrultusunda da bir vizyon oluşturmayı hedeflemektedir.

Bu vizyonun en temel yaklaşımını oluşturan akıl; "**Sürdürülebilir Yaşam**" felsefesidir. Gelecekte nasıl bir yarımada'yı hayal ettiğimizi ve planladığımızı şimdiden görebilmemiz, şüphesiz ki ortak akıl, ortak bilinç ve bilimsel çalışma yöntemleriyle gerçekleşecektir. Bu tanımlama, aynı zamanda Yarışma Bölgesinin genel politikası olarak kabul edilmelidir.

Hedef: Çeşme-Urla-Karaburun Yarımadası'nın, sürdürülebilir yaşam felsefesi anlayışıyla; doğal ve kültürel değerlerinin korunarak, gelecek nesillere aktarılması, bölgedeki kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi, bu yarışmada temel hedefimizdir.

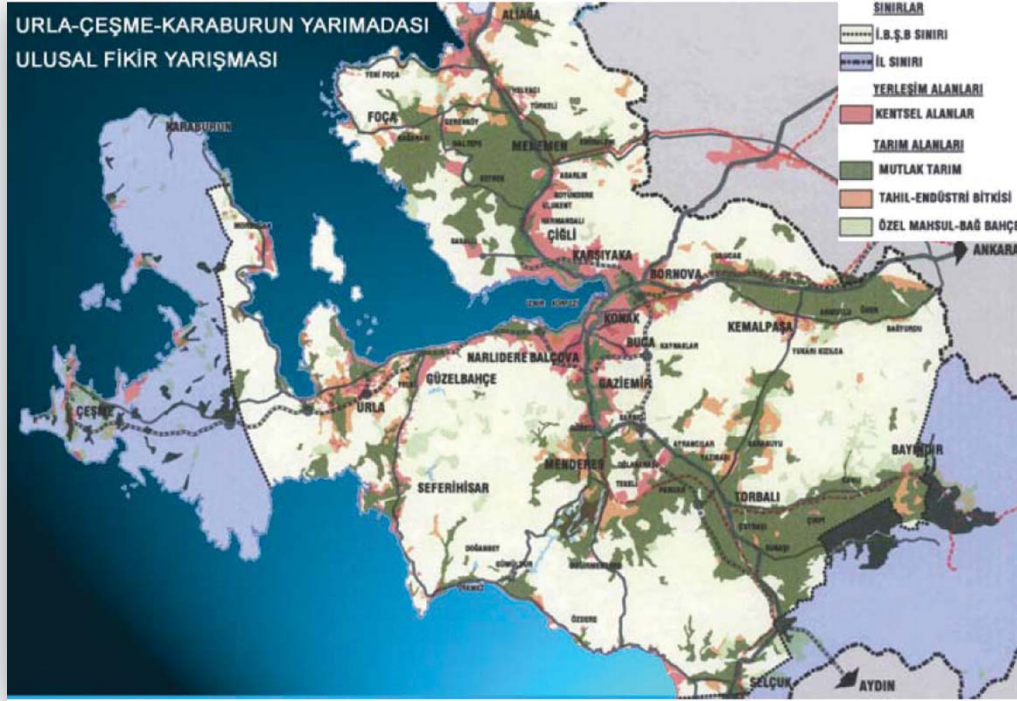
Araçlar: Çevrenin teknolojik, hijyenik yönü ve ekolojik-biyolojik boyutuyla birlikte ele alınarak bölgenin yeniden planlanması, yönetim Planlarının oluşturulması ve izlemesi; hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli olan araçlardır.

Bölgenin sahip olduğu doğal, kültürel değerlerin önemi, ideal hedef ve faaliyetlerin hazırlanmasında belirleyici olmuştur.

Belirlenen ideal hedefler Yarışma Bölgesine yönelik ilke ve politikaları ortaya koymaktadır. İdeal hedefler tespit edilirken bölgedeki önemine göre sıralanmışlardır.

1. Biyolojik Çeşitliliğin ve Ekosistemin Korunması, Geliştirilmesi,
2. Su Bütçesinin Kontrol Altında Tutulması ve Su-yun Optimum Kullanım Dengesinin Oluşturulması
3. Tarım, Turizm ve Yerleşim Alanlarındaki Faaliyetlerin Çevreye Duyarlı Olarak Düzenlenmesinin Sağlanması
4. Mevcut Gelir Kaynaklarının Veriminin Arttırılması ve Alternatif Gelir Kaynaklarının Oluşturulması
5. Bölgede Bilincin Artırılması ve Halkın Çevre Bilincini Yaşam Tarzı Olarak Benimsemesinin Sağlanması

İdeal hedeflerin gerçekleştirilmesi için ulaşılabilecek ara hedefler olan uygulama hedefleri, bu hedeflere ulaşmayı engelleyen kısıtlayıcılar ve bu hedeflere ulaşmada bir imkân olarak nitelendirilen destekleyiciler ile birlikte listelenmiştir. Alan içi ve alan dışı faktörler ayrı ayrı verilmiştir.

Ekip Temsilcisi Rivka Geron SCHILD (Mimar)
Mustafa Batu KEPEKÇIOĞLU (Mimar), Azime TEZER (Şehir Plancısı),

İlke AKŞEHİRLİ (Peyzaj Mimarı), Hakan Ozan ERZİNCANLI (Ziraat Mühendisi), Emre TEPE (Şehir Plancısı), Mete Başar BAYPINAR (Şehir Plancısı)

EKOLOJİK BİLGİ TOPLUMUNUN DOĞDUĞU YARIMADA

Türkiye'yi Dünyaya Bağlayan Kültürel Köprülerden Biri Olmak
Diğer Canlılara da Kaliteli Yaşam Hakkı Sunan Yer Olmak
Ege'nin Kendini Bulduğu, İzmirli'nin Buluştuğu Yer Olmak
Bölge'nin Doğal Jeneratörü Olmak

Yarımada ve İzmir halkının refahı için en önemli fırsatlar, içinde bulunduğumuz yüzyılda ekolojik ürünlere ve hizmetlere olan talebin artması ve bilgi bileşeninin gerek ekonomik refah gerekse yaşam kalitesi açısından en önemli girdi halini almış olmasından kaynaklanmaktadır. Yarımada hem doğal kaynaklarının bir kısmını halen koruyabilmiş hem de İYTE'nin kurulmasıyla beraber bilgi ve teknoloji eksikliklerini giderme şansına kavuşmuştur. Dolayısıyla yarımadanın bir yanı ekolojik sektörler ve yaşam tarzına, bir yanı ise bilgi ve teknolojiye dayalı bir sosyo-ekonomik sistemin hakim olduğu bir "Ekolojik Bilgi Toplumu"na dönüşmesi en önemli amaç olmalıdır. "Ekolojik Bilgi Toplumu", aynı zamanda ekolojik ayak izini küçülebilmiş ve sağlıklı işleyen ekosistem servislerine dayalı, ekonomisi çeşitlenmiş, kentsel ve kırsal yerleşmelerinin dayanıklılığı yüksek bir toplum olarak sürdürülebilir yüksek bir refah düzeyine sahip olacaktır. Yarımada, "Ekolojik Bilgi Toplumu'nun Doğduğu Yer Olma" şansına sahiptir.

Yarımada, sanayi toplumundan beri süregelen, insanın yönlendirdiği kültürün, doğayı ele alma şeklinin değişmesine tanıklık edildiği bir yer olarak karşımıza çıkaracaktır. Bu kültürün doğayı ele alış şekli ile sonuçlanan deneyimler ve bu deneyimlerin bizi götürdüğü bilgi toplumu, kültürün doğayı "yeniden" ele alış ile bizi ekolojik bilgi toplumuna dönüştürecektir. Böylece yarımada, "Ekolojik Bilgi Toplumu'nun Doğduğu" yer olacaktır.

Çalışmada esas olan "Ekolojik Bilgi Toplumu'nun Doğduğu Yarımada" özgörsü, İnsan merkezli kültürün ekolojik kültüre dönüşümü ile ekolojik bilgi toplumunun oluşumu temasına dayanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında öncelikle çalışmanın yöntemi ve kullanılan teorik yaklaşım, mevcut yasal düzenlemelerle beraber yorumlanmıştır. Yarımada'nın bugünkü duruma nasıl geldiği ve mevcut durumu, yarınlarını hangi gelişmelerin etkileyebileceği tartışılmıştır.

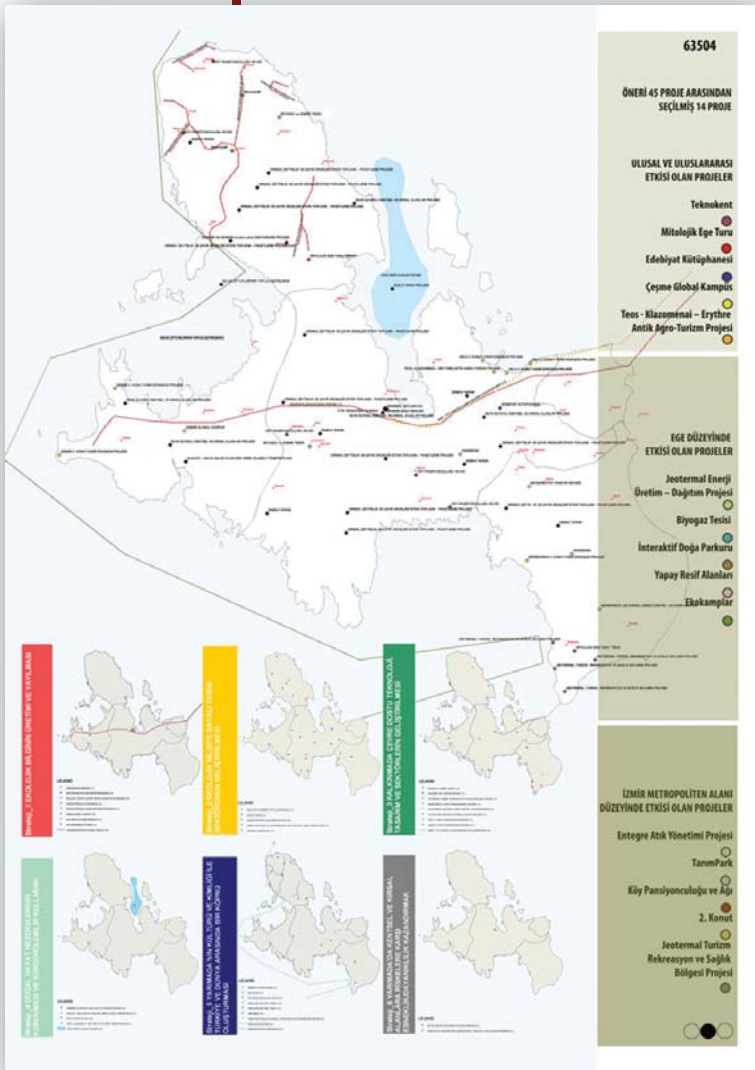
Yarımadanın, dış gelişmeler ve elinde tuttuğu değerler açısından ne gibi fırsatlar ve tehditlerle karşı karşıya olduğu küresel, kıtasal, ulusal ve yerel gelişmeler ışığında değerlendirilmiştir.

Yarımadanın elindeki değerler ve karşı karşıya olduğu fırsatlar özgörüü oluşturan başlıca unsurlardır. Ancak Yarımada'nın zengin varlıkları ve özgün konumu nedeniyle yardımcı özgörlür de önerilmiştir.

Geleceğin Yarımadası'na gitmek için altı strateji ile uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel nitelikte 45 proje ve eylem önerilmiştir.

YARIMADA'NIN YARINI

Yarımada, örnek bir kalkınma hikayesinin baş aktörlerinin evi olacaktır. Yarımada, antik kentlerindeki tiyatro etkinlikleri ve Urla'daki edebiyat festivalleri ile, dünya vatandaşlarının sık sık televizyonlarında gördükleri, merak ettikleri bir yer olacaktır. Yarımada'da ve kıyılarındaki doğanın canlılığı ve zenginliği herkesi mutlu edecek, yetişen sağlıklı ürünleri ile hem ülke içinde hem ülke dışında birçok sofrada adından bahsettirecektir. Yarımadada yaşayanlar güven içinde yaşayacak, depremler zaman zaman heyecan verici doğa olayları olmak dışında bir anlam vermeyecektir. Çünkü Yarımada yerleşmelerini doğal ve yapay afetlere karşı dayanıklı hale getirmiş, lezzetli ürünlerinin yetiştiği tarlalarını, su altı çayırılarını korumuş, kültürel mirasını hem iyi korumuş hem de iyi değerlendirmiş olacaktır. Çünkü, Yarımada bilginin üretildiği ve insan-çevre ilişkisinde dengeyi yakalamakta

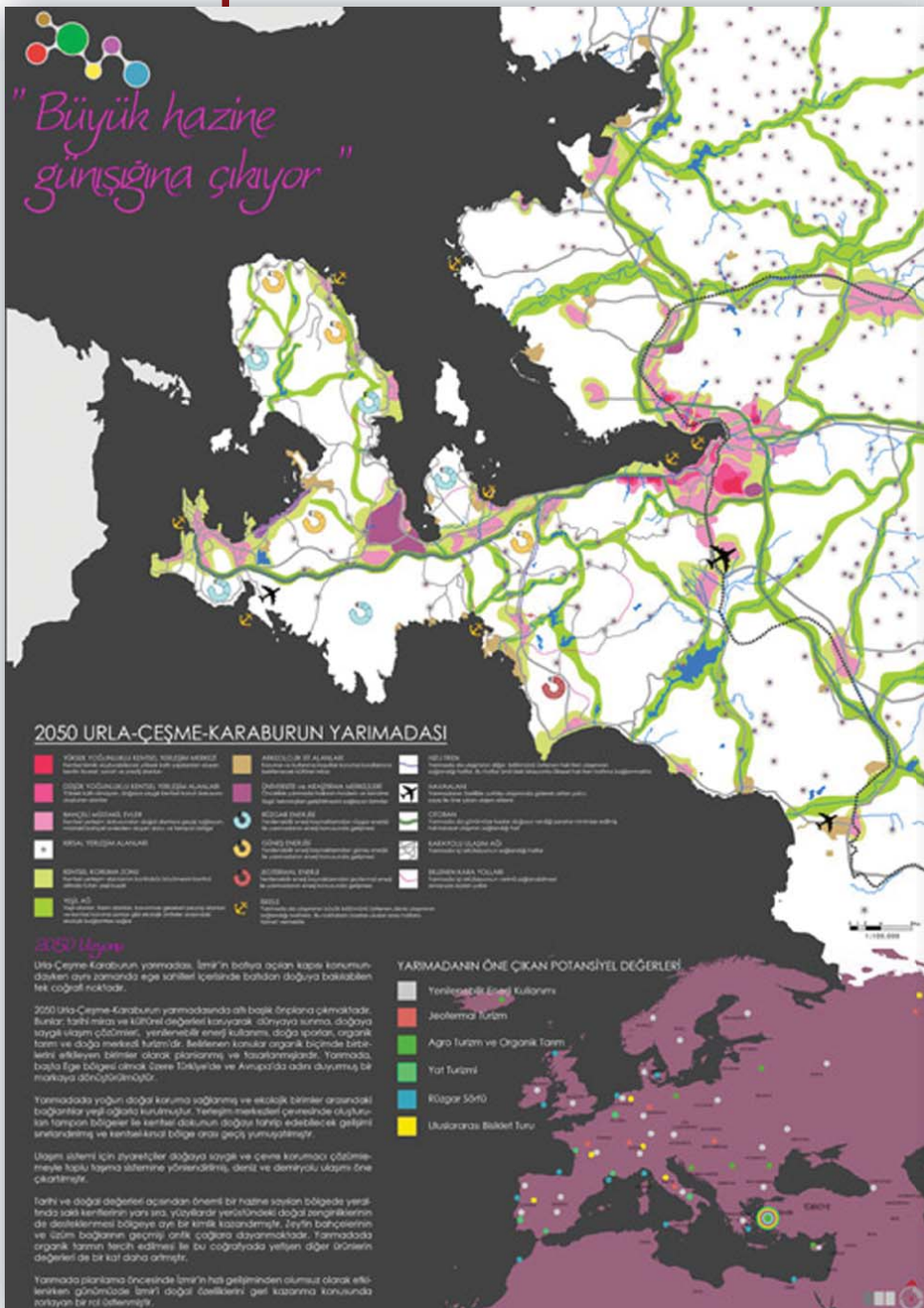

Danışmanlar Yalçın Demir MEMLÜK (Peyzaj Mimarı), Özlem BEKTAŞ (Biyolog)
Yardımcılar Dudu Dişle MEMLÜK (Peyzaj Mimarı), Nihan YEĞİN (Peyzaj
 Mimarlığı öğrencisi), Dila TABAN(Peyzaj Mimarlığı öğrencisi), Oya MEMLÜK
 (Şehir Planlama öğrencisi)

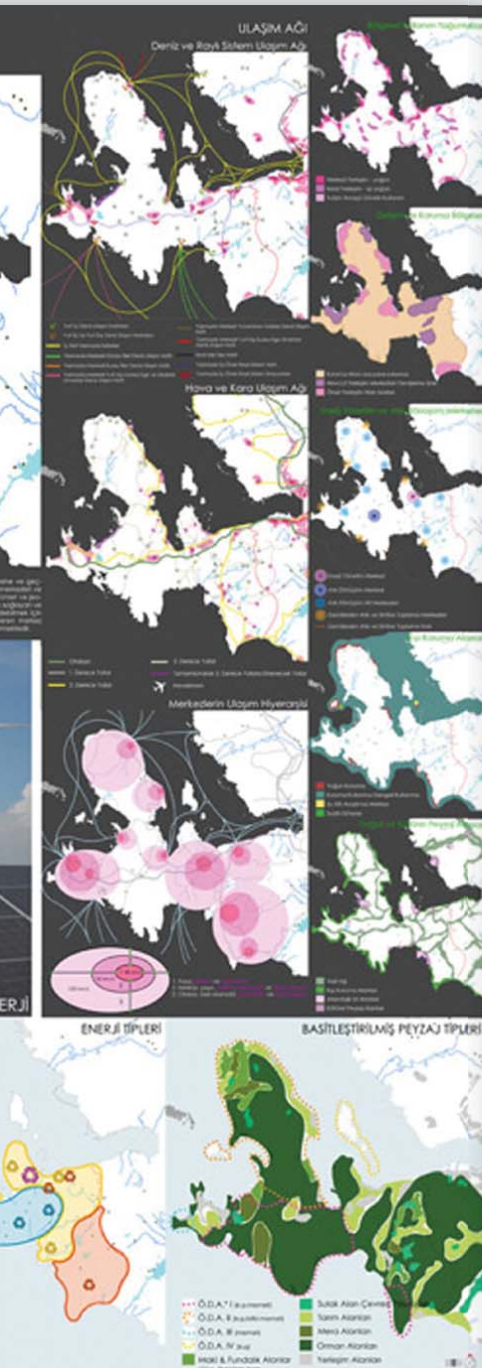
Urla-Çeşme-Karaburun yarımadası İzmir'in batıya açılan kapısı konumundayken aynı zamanda ege sahilleri içerisinde de batıdan doğuya bakabildiğiniz tek coğrafi noktadır. 2050 Urla-Çeşme-Karaburun yarımadasında altı başlık ön plana çıkmaktadır. Bunlar; tarihi miras ve kültürel değerleri koruyarak dünyaya sunma, doğuya saygılı ulaşım çözümleri, yenilenebilir enerji kullanımı, doğa sporları, organik tarım

ve doğa merkezli turizm'dir. Bu öne çıkan konular organik biçimde birbirlerini etkileyen birimler olarak planlanmış ve tasarlanmışlardır. Yarımada başta Ege bölgesi olmak üzere Türkiye'de ve Avrupa'da öne çıkan marka haline getirilmiştir. Yarımada da yoğun koruma sağlanmış ve ekolojik birimler arasındaki bağlantılar yeşil ağlarla sağlanmıştır. Yerleşim merkezleri çevresinde oluşturulan tampon bölgeler ile

kentsel dokunun doğayı tahrip edebilecek gelişimi sınırlandırılmış ve geçiş yumuşatılmıştır. Ulaşım sistemi de doğaya saygılı ve kaliteli çözüm olan toplu taşıma sistemi tercih edilmiş, bunların sonucunda deniz ulaşımı ve demiryolu öne çıkarılmıştır. Tarihi ve doğal değerleri açısından önemli bir hazine sayılan bölgede yeraltında saklı kentlerinin yanı sıra, yüzyıllardır yerüstündeki doğal zenginliklerinin de

desteklenmesi bölgeye ayrı bir kimlik kazandırmıştır. Zeytin bahçelerinin ve üzüm bağlarının geçmişi antik çağlara dayanmaktadır. Yarımada organik tarımın tercih edilmesi ile bu coğrafyada yetişen diğer ürünlerin değerleri de bir kat daha artmıştır. Yarımada planlama öncesinde İzmir'in hızlı gelişiminden olumsuz olarak etkilenirken günümüzde İzmir'i doğal özelliklerini geri kazanma konusunda zorlamaktadır.

Ekip Temsilcisi Veli Eğri (Şehir Plancısı)
Ahmet BENLİYAY (Peyzaj Mimarı), Metin BAŞAL (Ziraat Mühendisi),
Sezin ARKIN (Mimar)

Danışmanlar Şükran ŞAHİN (Peyzaj Mimarı), Latif KURT (Biyolog),
Ahmet Serkan GÜNER (Hidrojeolog)
Yardımcı Faruk SARIHAN (Peyzaj Mimarlığı öğrencisi)

Amaç; Ekosistemle bütünleşerek kendi kendini var eden üretim ve tüketim desenleri ile yarımada'daki koruma ve yerel kalkınma faaliyetlerini yönlendiren "ekolojik biliş" doğrultusunda yaşam örgüsüne yolculuğun başlatılmasıdır.

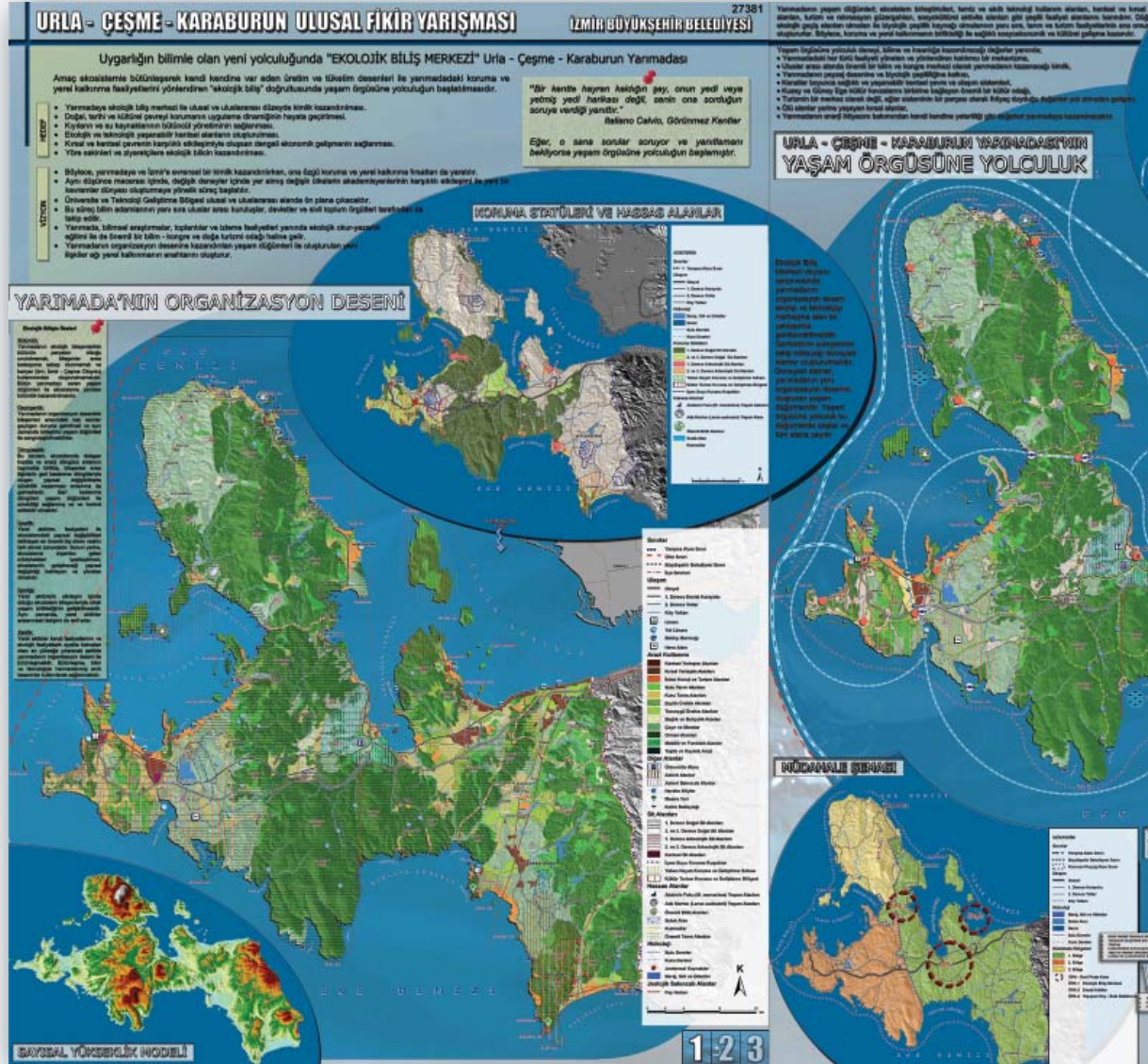
İdeal Hedefler (20 yıl)

- Ekolojik Biliş Merkezi olarak yarımada'da ulusal ve uluslararası düzeyde kimlik kazandırılması
- Doğal, tarihi ve kültürel çevreyi korumanın uygulama dinamiğinin hayata geçirilmesi
- Kıyıların ve su kaynaklarının bütüncül yönetiminin sağlanması
- Ekolojik ve teknolojik yaşanabilir kentsel alanların oluşturulması
- Kırsal ve kentsel çevrenin karşılıklı etkileşimiyle oluşan dengeli ekonomik gelişmenin sağlanması
- Yöre sakinleri ve ziyaretçilere ekolojik bilicini kazandırılması

Yöntem; Öncelikle, yaşam örgüsüne yolculuk temasiyla kavramsallaştırılan projenin ana fikrini yansıtan vizyon ve ilkeler belirlenmiştir. Organizasyon deseni, yapı ve süreçten oluşan ekosistemlerin üç önemli ölçütüne ve ekolojik biliş sürecine

yönelik tanımlamalar getirilmiştir. Yarımada'nın organizasyon deseni ve yapısal bileşenleri tespit edilip değerlendirmeler yapılmıştır. Böylece yarımada'nın yaşam örgüsüne yolculuk sürecine yönelik öneriler getirilmiş, özel proje alanları ve yerel kalkınmanın organizasyonu ile vizyon güvenceye alınmıştır.

Kavramsal Yaklaşım; Yerküremiz, var olduğundan bu yana çeşitli küresel krizler geçirmiştir. Ancak, ekosistemler ayakta kalabilmelerini olası en yükseğe çıkarmak üzere organize olmayı başarmışlardır. Sürdürülebilirlik krizi, yaşam sistemlerinin işleyişini (yaşam örgüsünü) görmezden gelen planlama ve yönetim anlayışının ürünüdür. Ekosistemden öğreneceğimiz, ayakta kalarak yaşamımızı nasıl devam ettireceğimizdir (Capra, 1996). Dolayısıyla, süregelen koruma ve planlama yaklaşımlarının tersine; parçadan bütüne, nesnelerden ilişkilere, içerikten desenlere yönelecek algısal dönüşümlere ihtiyaç vardır. Ekosistemlerin organizasyon ilkelerini anlamalı ve varlığını koruyabilen insan toplulukları yaratmak için bu ilkeleri kullanmalıyız (Capra, 1996). Bizler, ekosistemleri yapısal biçimleriyle algılıyoruz.

Ekosistemlerin diğer bileşenleri desen ve süreçten kaynaklanan bilgi olgusunu göz ardı ediyoruz. Oysa yüksek derecede işbirliğine dayalı bu sistemler, bileşenler arası yoğun etkileşimleri ile organizasyon olarak kapalı, enerji ve madde akısına açık sistemlerdir. Çevre yalnızca yapısal değişimleri tetikler, onları belirleyip yönetmez (Capra, 1996).

İnsan yaşam örgüsüne dahil olarak, yapısal değişiklikleri tetiklemekle kalmayıp onları belirleme ve yönetme ayrıcalığına da sahip olmalıdır. Yani ekosistemin bir parçası olarak bilgi süreci ile bütünleşmelidir. Projede, "Yaşam örgüsüne yolculuk" temasıyla kavramsallaştırılan bilgi süreci, insanın bilime, edebiyata ve felsefeye olan yolculuğunun başladığı bu topraklardan doğacak yeni bir uygarlık projesi olarak değerlendirilmelidir. Yarımada kıyı özellikleri, arazi yapısı ve ekosistemin organizasyon deseni ile böylesi bir deney süreci için uygun şartlar taşımaktadır.

Ekolojik bilgi sürecinin denemesi ve uygulanması için başlatılacak deney, bilim adamlarını ve insanlığı peşinden sürükleyecek keyifli bir yolculuğa çıkarmaya adaydır.

Vizyon; Uygarlığın bilimle olan yeni yolculuğunda "Ekolojik Bilgi Merkezi" Urla – Çeşme – Karaburun Yarımadası.

- Böylece, yarımada ve İzmir'e evrensel bir kimlik kazandırılırken, ona özgü koruma ve yerel kalkınma fırsatları da yaratılır.
- Aynı düşünce macerası içinde, değişik deneyler içinde yer almış değişik ülkelerin akademisyenlerinin karşılıklı etkileşimi ile yeni bir kavramlar dünyası oluşturmaya yönelik süreç başlatılır (Tekeli, 2004).
- Üniversite ve Teknoloji Geliştirme Bölgesi ulusal ve uluslararası alanda ön plana çıkacaktır.
- Bu süreç bilim adamlarının yanı sıra uluslar arası Kuruluşlar, devletler ve sivil toplum örgütleri tarafından da takip edilir.
- Yarımada, bilimsel araştırmalar, toplantılar ve izleme faaliyetleri yanında ekolojik okur-yazarlık eğitimi ile de önemli bir bilim – kongre ve doğa turizmi odağı haline gelir.
- Yarımada'nın organizasyon desenine kazandırılan yaşam düğümleri ile oluşturulan yeni ilişkiler ağı yerel kalkınmanın anahtarını oluşturur.

